وصیت پیامبر ﷺ

به حضرت معاذ رضی الله عنه

«يَا مُعَاذُ وَاللهِ إِنِّي لأُحِبُّكَ أُوصِيكَ يَا مُعَاذُ لاَ تَدَعَنَّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ تَقُولُ: اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ»(رواه ابوداود به اسناد صحیح)

ابوداود به سند صحیح خود از پیامبر روایت می‌کند که برای معاذ بن جبل رضی الله عنه فرمودند: ای معاذ قسم به خدا که من تو را دوست دارم.

ای معاذ! بعد از هر نمازی این دعا را ترک مکن: ای خدا مرا بر ذکر و شکر و عبادت کاملت یاری بفرما.

! **شرح:** گفته رسول الله ﷺ ای معاذ او را به اسمش یاد کردند، تا او را به آنچه سفارش می‌شود متوجه سازند معاذ همان جوان انصاری بود که رسول خدا او را به صفت قاضی به یمن فرستادند، زیرا دانش و فقاهتش را در امور دین می‌دانستند، پیامبر خدا به او فرمودند: به چه چیز حکم می‌کنی ای معاذ؟:معاذ گفت به کتاب خدا. رسول الله گفتند که اگر در کتاب خدا نیافتی؟ معاذ گفت: مطابق سنت رسول الله حکم می‌کنم فرمودند اگر در سنت رسول الله نیافتی؟ گفت: با رأی خود اجتهاد می‌کنم رسول الله برایش فرمودند: حمد و سپاس خدای را که فرستادهٔ رسولش را به آنچه خدا و رسول دوست دارند توفیق داد. این گفته پیامبر ﷺ: **«والله انی لاحبک»:** قسم به خدا که من تو را دوست دارم، قسمی است تا عظمت موضوع سفارش را برایش بفهمانند. و گفته پیامبر ﷺ: **«لا تدعن»:** ترک مکن بعد هر نمازی از نمازهای پنجگانه. و گفته‌اش:**« اعنی علی ذکرک وشکرک وحسن عبادتک»:** از خدای تعالی بخواه که تو را بر تداوم ذکر زبانی و قلبی یاری نماید و همچنین بر مداومت شکر و حمد خدا در مقابل نعمت‌هایی که ارزانی فرموده و بر حسن عبادت یاری فرماید، زیرا اگر بنده عبادات را به خوبی انجام دهد ثواب مطلوبه را به دست می‌آورد.

راهنمایی‌هایی برای مربی:

۱- حدیث را با آرامش بخوان و تکرار کن تا بیشتر شنونده‌ها حفظ کنند.

۲- شرح حدیث را آرام بخوان و فهم آنچه برای دوستانت مشکل است به لغت عامیانه بیان کن.

۳- برای دیگران بیان کن که سوگندخوردن برای موضوع مهم جائز است.

۴- برایشان بگو که برای استفاده از تعلیم و تعلم، تبادلهٔ محبت بین معلم و متعلم ضروری است.

۵- برای دیگران فضیلت ذکر و شکر را به اساس این فرمودهٔ خدا بیان کن: **فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ** (البقرة: ۱۵۲)« یاد کنید مرا تا شما را یادکنم و سپاسگزار من باشید ومرا ناسپاسی نکنید».

۶- برایشان بیان کن: که حسن عبادت همانا اخلاص در عبادت خدای تعالی و ادای آن مطابق شریعت است طوری که زیاد و کم، مقدم و مؤخر نشده و در غیر زمان و مکان تعیین شده انجام نگیرد.

۷- برایشان بفهمان: که ذکر آنست که از طرف شارع بیان شده که قلب و زبان هماهنگ باشند.

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید

کابل: تایمني، چهار راهی حاجي محمد داد، سرک ۴، دفتر م. جمعیت اصلاح. تیلفون:۰۷۹۹۳۹۴۰۱۵/۲۰۲۲۰۴۳۰۵

کابل: کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشر اصلاح افکار:موبایل:۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲

کابل: شهر نو، چهار راهی انصاری ,کتاب فروش رسالت.۰۲۰۲۲۰۳۳۵۹

کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر، ۸۸۷۰۳۰۵

کابل: کمپیوتر فروشی الکاموي جاده نادر پشتون، مارکیت نظرمنزل۲دوکان ۲۳/ . ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹

کابل: کابل ده افغانان کتاب فروشی بیهقی

کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی ۰۷۹۹۰۱۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲۲

ننگرهار: جلال آباد، نارنج باغ، عبدالحق مبنه، (دکابل د موټرو اډه) د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر ټیلیفون: ۰۷۰۰۶۳۲۴۸۰

×د شیرین دل پلازې لاندې پوړ، نقیب کتاب پلورنځی. تیلفون ۰۷۰۰۹۵۶۴۲۳/۰۷۷۲۸۲۸۶۴۹

کندهار: نوی ښار، د هرات سړک، د سرې جامع غرب طرف ته سوري مېنه د امام ابوحنیفه(رح) تعلیمي او کلتوري مرکز د جمعیت اصلاح ساحوي د تلیفون: ۰۷۰۰۳۰۸۲۷۱ ـ ۰۷۰۰۶۶۸۹۴۸

لغمان: مهترلام ښار،حمزه مارکیټ تیلفون: ۰۷۹۹۴۴۲۹۲۰

هرات: جاده بانک خون، بالا تر از تالار قمر، گذر هشت بهشت، انجمن اخلاق و معرفت تیلیفون: ۰۴۰۲۳۵۵۹۰

بلخ: عقب حمام سره میاشت، مرکز تعلیمی اصلاح ۰۷۹۹۶۹۴۲۴۵

کندز: شهر کندز، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، مؤسسه تحصیلات عالی سلام ۰۷۸۷۷۰۳۷۲٤

بغلان: پلخمری،مارکیت اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷ /۰۷۷۷٤۷٦٤٦۹

لوگر: مرکز، مدینه مارکیت سرک مسجد جامع، کتاب فروشی سادات، سید عبدالحمید هاشمی، تیلفون: ۰۷۰۰۰۴۴۹۸۱

لوگر: محمدآغه، واغجان بازار، پهلوی کلنیک حسین خیل،تیلفون:۰۷۷۵۴۱۳۸۷۶

پکتیا: د گردیز ښار، مرکزي چوک، د نمایندگی وحید الله: ۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲

خوست: افغان تاور شاته خوست مرکزی طبی لابراتوار دوهم پوړ د جمعیت اصلاح ساحوی دفتر د اکتر محمد کلاب:۰۷۹۹۱۷۴۵۴۶/۰۷۷۷۱۷۴۵۴۶

تخار: بازارچه کتاب دکان مولوی حبیب الرحمن ۰۷۷۹۶۳۴۱۹۲

بدخشان فیض آباد: ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸ / ۰۷۰۷۸۳۱۳۶۴

زابل: ۰۷۰۰۳۰۱۹۴۸

فراه: جاده مخابرات دست راست مرکز علمی و فرهنگی توحید ۰۷۰۳۲۰۲۰۴۴

کونړ: د معارف ریاست ته مخامخ د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر

پیښور: مرکز فرهنگی اسلامی افغانستان/ تیلفون: ۰۹۱۵۸۵۲۷۹۵

قیمت یک شماره ۱۰ افغانی

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش نشرات و فرهنگی

هفته نامه اصلاح اونیزه

دلاسلام داصیل فهم منبر

Email:eslahmilli@gmail.com

www.eslahonline.net

دلیکوال پلاوي تر نظر لاندې

دامتیاز خاوند:

جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان

رئیس هیأت تحریر:

عبدالفتاح جواد

مدیر مسئول:

نقیب الله حمید 0774327438

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001202080036
(افغانی)

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001201080036
دالر امریکائی

سرمقاله

افغاني ټولټاکنې

او د تورونو او ښکنځلو ټولنی فرهنګ

په هېواد کې د ولایتي شوراګانو او جمهوري ریاست لپاره چې کومې وروستۍ ټولټاکنې ترسره شوې، که له یو لوري د ملت د ویښتیا او تلوسې ویندویي په کې له ورایه برېښېدله، له بل لوري د هېواد د نویو ټوکیدلو سیاستوالو او له ملت نه لري مشرانو د کم ظرفۍ او دقدرت دهوس ژوندۍ بېلګې هم پکې تر سترګو شوي.

په خواشینۍ سره چې زمونږ د هېواد په سیاستوالو کې د بل د زغملو حوصله له سره شتون نه لري او قدرت ته درسېدلو لپاره د اخلاقو ټولې پولې نړوي، او په ترسره شویو ټولټاکنو کې په روښانه توګه دا فرهنګ تر سترګو کېده، چې تر اوسه هم لا دا سپکې سپورې او تورونه روان دي.آن تر دې چې خبره له سپکو سپور د ځینې کاندیدانو د پلویانو له لوري د نورو د تکفیر تر پولې ورسېدله او دا ټول یوازې دخپل سیاسي رقیب د بدنامولو او په ټولټاکنو د خپل بریالیتوب په تمه.

په ولسي چارو کې زغم اود بل منل یوه بنسټیزه غوښتنه ده چې په خواشینۍ سره زمونږ د هېواد په سیاستوالو کې لږ تر سترګو کېږي او دا خبره د دې ویندویي کوي چې دا سیاست وال یوازې د قدرت وږي دي، او د ملت او هېواد د خدمت په نیت یې ځانونه ندي کاندید کړي.

بلخوا د حکومتي او ځینې نورو سیاسي کړیو له لوري په ټولټاکنو کې درغلۍ او لاس وهنې هم دا په ګوته کوي چې په دې هېواد کې د بهرنیانو تر سیوري لاندې ټولټاکنې بې معنا خبره ده.

دلته حکومت او سیاستوال هېواد، او دهېواد ملي شتمني خپل شخصي مال ګڼي او هېواد وال هم خپل شخصي غلامان چې څرنګه یې زړه وغواړي، له ملت سره هماغه شان معامله کوي، یوازې په دې اړه د بهرنیانو پر پیسو د جوړو شویو څو مدني ټولنو خبرې اورېدل کېږي او د ټول ملت له رایې سترګې پټېږي.

نن ملت په رښتینې توګه د بدلون په تمه دی، او دا بدلون د څېرو په بدلون سره نه راځي، او نه هم د بهرنیانو په شتون کې د یو غوره بدلون تمه کېدلای شي. او نه هم په اوس وخت کې ټولټاکنې د هېواد د ستونزو رښتینی حل دی، بلکې تر هغو چې ټول افغاني اړخونه دهېواد په سیاسي برخلیک کې شریک نه کړای شي، ترهغو به دا ستونزه حل نه شي او تر هغو چې دلته بهرني پوځي قوتونه موجود وي، هېڅکله به هم آزادې ټولټاکنې تر سره نه شي او نه به هم داسې کس ته چې د دوی پر خوښه نه وي، دا وخت ورکړل شي چې د هېواد د جمهوري ریاست څوکۍ ته ورسېږي.

کانکور امسال؛ مشکلات و چالشها

گروپ رسانه یی اصلاح: حکمت الله خلاند

طی چند سال اخیر، همه ساله امتحان کانکور در افغانستان با مشکلات زیادی مواجه بوده و امسال نیز باوجود مشکلات فراوان، این پروسه به پایان رسید و نتایج آن پس از چند هفته تأخیر اعلام شد.

به اساس ارقام ارایه شده وزارت تحصیلات عالی ، در امتحان کانکور سال گذشته (۱۳۹۲ هـ ش) بیش از ۲۲۸ هزار تن از فارغان صنوف دوازدهم مکاتب شرکت کرده بودند که ۱۱۰ هزار تن آنان توانسته اند، به مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی راه پیدا کنند.

از این مجموع ۵۵ هزار محصل به مؤسسات تحصیلات عالی و ۵۵ هزار دیگر به مؤسسات نیمه عالی پذیرفته شده‌اند. همچنان حدود ۲۹ هزار تن دیگر در مؤسسات تحصیلی خصوصی جذب خواهند شد و حدود ۹۱ هزار فارغ، ناکام مانده است.

چیزی که به گفتهٔ مقامات وزارت تحصیلات عالی امسال متفاوت از سال‌های گذشته است، این است که در این دوره هیچ فردی بی‌نتیجه نمی‌باشد، بلکه یا به مؤسسات تحصیلی راه یافته و یا هم ناکام بوده است.

دراین گزارش مسائلی را چون ظرفیت کم وزارت تحصیلات عالی برای جذب فارغین صنوف دوازدهم،عدم شفافیت در روند امتحان کانکور و مشکلات کسانی که به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده‌اند، در کنار مسائل دیگر با شماری از محصلین، فارغان بی‌نتیجه در امتحان کانکور، مسؤولین وزارت تحصیلات عالی و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی، مطرح کردیم:

عدم شفافیت در روند امتحان کانکور:

با وجود آنکه وزارت تحصیلات از شفافیت در اخذ امتحان کانکور سال ۱۳۹۲ سخن می‌گوید، اما گزارش‌های تقلبات و تخطی‌ها در برخی از ولایات منتشر شدند و به خاطر همین مسأله در شماری از ولایات امتحان کانکور لغو اعلام شد و دوباره اخذ گردید.

در ولایت هرات پیش از این که امتحان کانکور اخذ شود، کلید حل امتحان به دست شاگردان مکاتب افتاد و این موضوع سبب شد تا اخذ امتحان کانکور در این ولایت لغو شود؛ همچنان در ولایت لوگر نیز همه اوراق امتحان شاگردان پس از اخذ امتحان، به آب انداخته شد.

به همین گونه برگزاری امتحان کانکور در ولایات غزنی و بدخشان نیز اعتراض‌هایی را به دنبال داشت وبه همین دلیل امسال در چندین حوزه،به دلایل مختلف اخذ امتحان کانکورحذف شد و وزارت تحصیلات عالی مجبور به برگزاری مجدد آن گردید.

پس از پایان روند امتحان کانکور، اتحادیهٔ پوهنتون‌های خصوصی نیزاز جعل‌کاری گسترده در امتحان کانکور پرده برداشت. محمد قیس عضو این اتحادیه، در یک نشست خبری در کابل گفت که در حوزه‌های مختلف امتحان کانکور در کابل و برخی ولایت‌های کشور، شاهد تقلب‌های گسترده‌ای بوده است.

به تعقیب این انتقادات، پیشنهاد شد تا برای جلوگیری از هرنوع تقلب در نتایج کانکور، کمیتهٔ کانکور باید مستقل شود و متشکل از استادانی باشد که شفاف عمل کنند و نباید تحت اثر وزارت تحصیلات عالی باشند.

همچنان شماری از اشتراک کننده گان امتحان کانکور امسال نیزازتقلب شکایت دارند و می‌گویند که شاهد تبادلهٔ پول در مقابل کلید حل سوالات امتحان بوده اند و در کنار آن، نحوهٔ اعلام نتایج و روند رسیده‌گی و ارزیابی اوراق کانکور امسال، نیز شفافیت این پروسه را زیر سوال برده است.

احمد تنویر باشندهٔ شهر کابل که در امتحان کانکور به مؤسسات تحصیلات عالی ونیمه عالی جذب نشده است، از تقلب در این پروسه شکایت دارد.

وی می‌گوید: «در امتحان کانکور تقلباتی زیادی وجود داشت، کلید حل سوالات در برابر پول فروخته می‌شد و همچنان در شماری از ولایات، کسانی که نمرات شان از ۳۰۰ بالا بوده به انتخاب‌های اول شان کامیاب نشده‌اند، در حالیکه نمرات انتخاب‌های اول خود را تکمیل نموده‌اند.»

اما محمد عظیم نوربخش سخنگوی وزارت تحصیلات عالی تقلبات گسترده در امتحان کانکور را رد کرده می‌گوید: «تخطی‌هایی که مستند بود، در آنجا امتحان را لغو کردیم. مثلاً در ولایت لوگر یا در سایت نجم المدارس ولایت بدخشان، امتحان کانکور لغو شد و دوباره اخذ گردید؛ اما در کل امتحان کانکور با شفافیت کامل اخذ گردیده است.»

دوکتور فضل الهادی وزین استاد پوهنتون خصوصی سلام برای جلوگیری از تقلبات و تخطی‌ها تغییر سیستم اخذ کانکور را گام لازم می‌داند و می‌گوید: «شاید تقلبات صورت گرفته باشد، اما در بسیاری از جاها تنها یک ادعا بوده و هر ادعا باید مستند باشد. .»

به نظر دکتور وزین مهم این است که ما چگونه می‌توانیم سیستمی بسازیم تا در آن احتمالات تقلبات کم شود و شفافیت را تضمین کند.

دکتور وزین تاکید می ورزد: « تا وقتیکه سیستم سازی و ظرفیت سازی نشود، این مشکل حل نمی‌شود و در آینده هم شاهد همچو تقلبات و تخطی‌ها خواهیم بود.»

ظرفیت کم جذب دواطلبان کانکور

ظرفیت کم وزارت تحصیلات عالی برای جذب داوطلبان کانکور همواره مورد انتقاد قرار گرفته است. در حالیکه همه‌ساله میزان فارغان صنوف دوازدهم بیشتر می‌گردد، اما فیصدی ظرفیت جذب وزارت تحصیلات عالی به حدی که لازم است، نرسیده است.

دوکتور فضل الهادی وزین استاد پوهنتون سلام ظرفیت اندک جذب متعلمین به مؤسسات تحصیلات عالی را، ناشی از فقدان یک پلان عمومی انکشافی می‌داند و می‌گوید: «ما به سطح کشور به یک پلان و استراتژی انکشافی عمومی نیاز داریم که برگیرندهٔ تمامی عرصه‌های انکشافی در کشور باشد. »

دکتور وزین به این نظر است که یک جزء این پلان انکشافی مربوط به تعلیم و تربیه، معارف و تحصیلات عالی است.

دکتور وزین می گوید: « ما باید یک استراتیژی راهبردی وانکشافی را برای تحصیلات عالی در کشور داشته باشیم و بعداً در چوکات آن نیازهای جامعه را در نظر بگیریم که آیا در کدام رشته‌ها و عرصه‌ها ضرورت به کادرهای متخصص در مقطع‌ها و مراحل مختلف وجود دارد.»

وی می‌افزاید: «ضرورت‌ها باید سنجیده شود و بر اساس آن، در تشکیل مؤسسات تحصیلات عالی جدید، پوهنځی‌ها، اهداف و پلان مشخص داشته باشیم. در کنار آن پلان انکشافی راهبردی معارف نیز باید ساخته شود تا تعداد فارغین از مکاتب، تشکیل مکاتب، نیازهای جامعه به کادرها و راه‌ها و مراجع جذب آنان، بر اساس آن تنظیم گردد.»

به گفتهٔ موصوف یک برنامه و پلان دیگری نیز باید به همکاری وزارت کار و امور اجتماعی برای فارغین ساخته شود، تا بر اساس آن مشخص شود که ما این افراد را همه‌ساله در کجا جذب کرده می‌توانیم و دولت ظرفیت جذب چه تعداد افراد را دارد و در کدام عرصه‌ها نیاز به تربیهٔ کادرها است.

همچنان بودجهٔ استادانی که باید در سراسر کشور تدریس نمایند، همه مسائلی است که باید به همکاری چند ارگان مشخص شود و یک پلان همه جانبه به میان بیاید.

شاگردان بی نتیجه ومشکلات آنها:

عظیم نوربخش سخنگوی وزارت تحصیلات عالی اما می‌گوید که جذب داوطلبان کانکور نظر به معیارهای بین المللی مدار اعتبار است و وزارت تحصیلات عالی بر اساس معیارهای بین المللی، همه فارغین مکاتب را جذب کرده نمی‌تواند.

وی گفت: «ممکن نیست که تمامی کسانی که از مکاتب فارغ می‌شوند جذب تحصیلات عالی افغانستان شوند، هیچ معیاری در سطح بین المللی وجود ندارد که تمامی کسانی که از مکاتب فارغ می‌شوند، به موسسات تحصیلات عالی جذب شوند. ما یک سقفی را مدنظر گرفتیم و کسانی که از سقف پایین تر هستند، بی‌نتیجه مانده‌اند.»

دوکتور فضل الهادی وزین در مورد عوامل بی‌نتیجه ماندن داوطلبان کانکور می‌گوید: «اول اینکه کسانی که در امتحان کانکور اشتراک می‌کنند، تعداد آنها بیشتر می‌باشد و میزان جذب در مؤسسات تحصیلات عالی به حدی نیست که همهٔ آنها را جذب کند و در کنار آن مسائل تخنیکی نیز عامل بی‌نتیجه ماندن داوطلبان کانکور است. .»

به نظر دکتوروزین یکی از مسایلی که باعث بی نتیجه ماندن محصلین در کانکور می شود، درس نخواندن و کوشش نکردن متعلمین است، همچنان اینکه بسیاری از داوطلبان کانکور طریقهٔ حل کردن جوابات را به گونهٔ درست یاد ندارند و یا هم در انتخاب پوهنځی اشتباه می‌کنند.

به گفتهٔ وی "در مجموع باید در نوعیت کانکور، تجارب کشورهای مختلفی را در پیش خود بگذاریم، چون سیستم‌های مختلفی برای جذب متعلمین به مؤسسات تحصیلات عالی وجود دارد و سیستمی که در افغانستان روی کار است، کهنه شده و شاید جوابگوی نیازها و شرایط کنونی نباشد. به همین دلیل یک تجدید نظر در نحوهٔ کانکور و امور تخنیکی مربوط به کانکور، نیز یک ضرورت است."

روند معرفی به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی

به گفتهٔ مقامات وزارت تحصیلات عالی، ۴۷۶ نفر بر اساس نمرات آنان، به شکل رایگان به پوهنتون‌ها وموسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده‌اند و ۲۹ هزار و ۴۲۴ نفر دیگر با تخفیف ویژه به پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی راه می‌یابند، اما کسانی که کمتر از ۵۰ درصد از مجموع نمرات یعنی کمتر از ۱۷۶ نمرات را به دست آورده اند، ناکام می‌باشند و زمینهٔ شرکت در تحصیلات عالی و نیمه عالی را نخواهند داشت.

شماری از کسانی که به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده‌اند، می‌گویند که در پروسهٔ معرفی به مؤسسات تحصیلی خصوصی شفافیت وجود ندارد و در روند شامل شدن و داخله در مؤسسات یاد شده، با مشکلات مواجه می‌شوند.

اما سخنگوی وزارت تحصیلات عالی می‌گوید: «بیشتر از ۲۹ هزار تن از جوانان ما که شامل امتحان ۱۳۹۲ – ۱۳۹۳ بودند، به مؤسسات تحصیلات عالی بعد از این که یک فورم ویژه را خانه پری می‌کنند و شامل دیتابیس می‌شوند، توسط مکتوب‌های رسمی وزارت تحصیلات عالی ریاست مؤسسات خصوصی معرفی می‌شوند و در این پروسه هیچ گونه مشکی وجود ندارد.»

رحمت الله محصلی است که از طریق وزارت تحصیلات عالی، به پوهنتون خصوصی باختر معرفی شده و در پوهنځی اقتصاد به تحصیل خود ادامه می‌دهد. وی می‌گوید: «در سال‌های گذشته به پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی که کیفیت دروس نسبتاً بهتری دارد، در لست وزارت تحصیلات عالی وجود داشت، اما امسال مؤسساتی چون باختر، دنیا، سلام، دعوت و غیره اصلاً در لست وجود ندارد و اگر وجود هم دارد، شماری از آنها تخفیف نمی‌دهند و یا هم کسانی را که به آنها معرفی می گردند، در اوقات درسی خوب نمی‌پذیرند.»

به گفتهٔ او، مسؤولین مؤسسات تحصیلی خصوصی هنگام مراجعه به این مؤسسات بهانه جویی‌های گونه گون می‌کنند.

در این مورد با شماری از پوهنتون‌های خصوصی در تماس شدیم و مشکلات این افراد را با آنها در میان گذاشتیم.

داکتر وحید معاون پوهنتون باختر در این مورد می‌گوید: «پوهنتون باختر در حدود ۲۰۰ الی ۲۵۰ تن را که از سوی وزارت تحصیلات عالی به این پوهنتون معرفی می‌شوند، با ۵۰ فیصد تخفیف بدون برنامهٔ ماستری و پوهنځی انجینیری در سایر پوهنځی‌ها چون ژورنالیزم، حقوق وعلوم سیاسی، اقتصاد و کمپیوتر ساینس می‌پذیرد.»

وی می‌افزاید که این افراد در سه تایم از5:30 صبح الی8:00 صبح و از9:00 الی12:00 ظهر و تایم سوم از 5:00 عصر الی8:00 شب شامل پوهنځی‌ها می‌گردند.

به گفتهٔ او، تاهنوز لیست محصلین معرفی شده از سوی وزارت تحصیلات عالی به آنها نرسیده، اما شماری از محصلین به گونهٔ جداگانه مکتوب‌های خود را به این پوهنتون برده اند و روند داخلهٔ آنان جریان دارد.

همچنان دوکتور مصباح الله عبدالباقی معاون علمی پوهنتون سلام در این مورد گفت: «پوهنتون سلام ۲۵۰ داوطلب کانکور را که نمرهٔ کامیابی را در کانکور عمومی اخذ کرده باشند و از سوی وزارت تحصیلات عالی به این پوهنتون معرفی می‌شوند، با ۲۰ فیصد تخفیف در پوهنځی‌های اقتصاد و کمپیوتر ساینس، در دو تایم صبح و بعد از ظهر، می‌پذیرد.»

به گفتهٔ او، از کسانی که به پوهنتون سلام معرفی می‌شوند دوباره امتحان اخذ نمی‌گردد و بر اساس همان نمراتی که در امتحان عمومی اخذ کرده‌اند، شامل پوهنځی‌های یاده شده می‌گردند.

وی می‌افزاید که امسال نیز از پوهنتون سلام احصائیه گرفته شده، اما تا اکنون کسی به این پوهنتون معرفی نشده است.

عظیم نوربخش سخنگوی وزارت تحصیلات عالی انتقادات محصلین در مورد معرفی شان به پوهنتون ها وموسسات تحصیلات عالی خصوصی را رد می‌کند و می‌گوید: «بیشتر از ۶۰ مؤسسهٔ تحصیلات عالی خصوصی شامل این برنامه هستند و در تاریخ تحصیلات عالی افغانستان اولین بار است که مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی با تخفیف‌های مختلف دواطلبان کانکور را می‌پذیرند و این روند تاحالا به کامیابی به پیش می‌رود.»

امسال یکی از انتقادات دیگر برپروسه کانکور این بود که نتایج کانکور پس از ۲۰ روز تاخیراعلام شده و از آغاز شروع سال تحصیلی جدید نیز ۲۰ روز می‌گذرد که در ادامه تا ثبت نام افراد در مؤسسات تحصیلی چند هفته زمان لازم است.

رحمت الله محصل پوهنتون باختر می‌گوید: «در هنگام شامل شدن در پوهنتون خصوصی مشکلاتی زیادی وجود دارد، بهانه جویی می‌کنند، همچنان شماری از افراد به مؤسسات ولایات دوردست معرفی می‌شوند و کسی نمی‌خواهد در آنجا تحصیل نماید.»

اما معاون پوهنتون خصوصی باختر می‌گوید که "سال گذشته ۲۵۰ محصل از سوی وزارت تحصیلات عالی به پوهنتون باختر معرفی شد که از این مجموع ۱۸۰ محصل به این پوهنتون مراجعه کردند و همه جذب شدند و امسال نیز کسانی که از سوی وزارت به پوهنتون باختر معرفی می‌شوند، آنها را جذب می‌کنند و کدام مشکلی در این مورد وجود ندارد." پایان

امت اسلامی

علامه ی متفکر در عرصه دعوت و تربیت

محمد قطب را وداع گفت

دکتور یوسف قرضاوی

جهان اسلام و امت بزرگ اسلامی از شرق تا غرب این کره‌ی خاکی، روز جمعه چهارم جمادی الثانی / ۱۵ حمل ۱۳۹۳ یکی از استوانه‌های بزرگ علمی و افراد توانمند در عرصه‌ی قلم و نویسندگی و یکی از ستارگان آسمان دعوت را از دست داد؛ فردی که سراسر عمرش را در خدمت امت، دین و دعوت، فرهنگ و تمدن و میراث فکری آن سپری کرد. این دعوت‌گر بزرگ، نویسنده‌ای زبردست، مصری وطن‌دوست، مسلمان با هویت و مرد جهان‌شمول کسی جز استاد محمد قطب نبود که مردم مکه عصر جمعه در حرم مکی بر او نماز گزاردند و من و دوستانم نیز در قطر بر او نماز غایب خواندیم. آری این محمد قطب است پس از یک زندگی سرشار از رضا و خشنودی و قیام در برابر طاغوت به دیدار پروردگارش می‌شتابد:

"فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا" (بقره: ۲۵۶)

بنابراین کسی که از طاغوت نافرمانی کند و به خدا ایمان بیاورد، به محکم‌ترین دستاویز درآویخته است و اصلاً گسستن ندارد.

او سراسر زندگی‌اش را در خدمت اندیشه و دعوت اسلامی سپری کرد؛ برای همین هدف زیست و به خاطر آن تدریس و سخنرانی و قلم‌فرسایی کرد. پیوسته به کار دعوت مشغول بود و جوانان را پرورش می‌داد تا این که با رضا و خشنودی در مکه‌ی مکرمه و در جوار بیت الله الحرام دعوت پروردگارش را لبیک گفت.

در راه دعوت و آرمان و اندیشه‌ی خود چه بلاها که ندید و چه دشواری‌ها که به جان نخرید؛ به زندان افتاد و تلخی‌ها چشید و آزار و اذیت پست‌فطرتان به جان خرید. وقتی خبر شهادت برادرش سید قطب نویسنده‌ی کتاب‌های عدالت اجتماعی در اسلام، فی ظلال القرآن و ویژگی‌های اندیشه‌ی اسلامی را شنید با گفتن إنا لله و إنا إليه راجعون همان ورد یعقوب را تکرار کرد:

"فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ" (یوسف:۱۸)

(و امّا کار من،) صبر جمیل است و تنها خدا است که باید از او یاری خواست در برابر یاوه‌ی رسواگرانه‌ای که می‌گوئید.

پس از آن خبر وفات همسر خواهرش کمال سنانیری را که در بازداشت‌گاه‌های سادات بود و در اوایل دوران حسنی مبارک که احتمالا با شکنجه درگذشت دریافت کرد. محمد قطب آخرین عضو خانواده‌ی قطب ابراهیم است؛ آن‌ها چهار فرزند بودند: سید، محمد، امینه و مدیحه و همه صاحب قلم و اهل دعوت اسلامی بودند. از خداوند بزرگ می‌خواهیم آنان را از جمله صالحان پذیرا باشد.

خانواده‌ی قطب اعم از زن و مرد خانواده‌ای ادب‌دوست و اهل دعوت و بینش و اندیشه بودند؛ آنان در مصر علیا زندگی می‌کردند سپس به قاهره رفتند و از قاهره نیز به واسطه‌ی اندیشه و دعوت خود به جهان عرب و از آن‌جا به دنیای اسلام و سراسر نقاط کره‌ی خاکی راه یافتند.

سید قطب در اوایل زندگی وابسته به مدرسه‌ی عقاد در ادبیات و نقد ادبی بود و از طرف‌داران رافعی که به اسلام گرایش داشتند نبود. محمد قطب نیز در اوایل عمر خود به ادب و هنر مشغول بود تا این که هر دو برادر با هم وارد اسلام شدند. سید قطب با نوشتن کتاب‌های "نمایش هنری در قرآن" و "دورنمای قیامت در قرآن" به عرصه‌ی قرآنی روی آورد و آن‌گاه با نوشتن کتاب "عدالت اجتماعی در اسلام" وارد عرصه‌ی دعوت شد. محمد قطب از قلم و اندیشه‌ی سید استقبال می‌کرد تا درباره‌ی اسلام بنویسد. نخستین کتابی که محمد قطب به جهان اسلام عرضه کرد کتاب "انسان بین ماده‌گرایی و اسلام" بود؛ این کتاب اصالت فکری، قدرت علمی و نبوغ او را به خوبی نشان داد. او در عرصه‌ی تألیف و نویسندگی به پیش تاخت و مسلمانان عرب زبان و جهان اسلام و مسلمانان غرب و شرق را از آثار پربار خود غنی ساخت. در کتاب‌های دلایل را ارائه می‌کرد و به شبهات پاسخ می‌گفت، در برابر باطل می‌ایستاد و حق را بیان می‌کرد. خانواده‌ی او از طایفه‌ی منصوره بودند که پیامبر اسلام(ص) مژده داده بود که همواره بر حق ثابت‌قدم خواهند ماند و مخالفت بدخواهان تأثیری بر آنان نخواهد گذاشت تا این که امر خدا برسد و آنان بر همین حال باشند. این طایفه در حقیقت شایسته‌ی این فرموده‌ی الهی هستند:

"وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ" (أعراف:۱۸۱)

در میان آفریدگانمان، گروهی هستند که به حق دعوت می‌کنند، و به حق دادگری می‌کنند.

از نخستین آثار محمد قطب می‌توان به کتاب‌های زیر اشاره کرد: شهباتی پیرامون اسلام"، "برنامه‌ی تربیت اسلامی"، "شیوه‌ی هنرنمایی اسلامی" و "جاهلیت قرن بیستم" منظورش از جاهلیت، جاهلیت غرب است که حقایق را وارونه و خرافات را اشاعه می‌کند و حلوای زهرآلود را در بسته‌های زیبا به مردم ارائه می‌دهد. ما هم امروز با جاهلیت قرن چهاردهم روبرو هستیم اما این جاهلیت پیرو است؛ غرب را پروردگارش قرار داده و مردم را بندگان آن.

این روش محمد قطب بود؛ او پس از شهادت برادرش سید نیز هم‌چنان بر این روش حرکت می‌کرد. عبدالناصر سید قطب را تحمل نکرد و با وجود میانجی‌گری برخی واسطه‌ها در جهان عرب او را اعدام کرد تا فرموده‌ی خداوند درباره‌ی او تحقق یابد:

"وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ" (آل عمران:۱۴۰)

خداوند از میان شما قربانیانی برگیرد و افتخار شهادت نصیبشان گرداند.

پس از او برادرش محمد پرچم را بر دوش گرفت و کتاب‌خانه‌ی اسلامی را با کتاب‌های بزرگ و متوسط و کوچکش تقویت کرد. این کتاب‌ها همانند گلوله‌ای در برابر باطل بودند و چون ستارگانی در آسمان حقانیت می‌درخشیدند. محافل دانشگاهی همانند حلقه‌های درسی جوانان از فقه و بینش او بهره‌مند می‌شدند تا این که در مکه مستقر شد. در آن‌جا جوانان را آموزش می‌داد و آنان را برای اخذ مدارک کارشناسی ارشد و دکترا آماده می‌کرد. بسیاری از جوانان از علم و دانش او بهره‌مند و اندیشه‌اش را پذیرا شدند.

من همانند بسیاری دوست‌داران علم و دانش منتظر کتاب‌های جدیدش بودیم تا از آن سود جوییم و به مطالعه و تدریس آن بپردازیم. از جمله کتاب‌های بسیار مفید او می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: واقعیت معاصر ما، مذاهب فکری معاصر، چگونه تاریخ اسلام را بنویسیم، پژوهش‌های قرآنی، بومی سازی علوم اجتماعی در اسلام و مفاهیمی که باید اصلاح شود.

استاد در چاپ‌های بعدی کتاب‌هایش را بارها بازنگری کرد و در بسیاری از مسایل تجدید نظر نمود؛ گاهی افکاری به ذهنش می‌رسید که خود را به واسطه‌ی آن سرزنش می‌کرد. ببینید پس از بیست سال در چهارمین چاپ نخستین کتاب خود "انسان بین ماده‌گرایی و اسلام" چه می‌گوید:

"این کتاب نخستین کتاب و از جمله محبوب‌ترین آثار من است. این کتاب به راهنمای من در ورود به اسلام است. سال‌ها پیش از نوشتن این کتاب زندگی کرده‌ام و خاطره‌های زیادی دارم؛ نگرش‌های پیچیده‌ای درباره‌ی خود و زندگی داشتم اما هنوز به منصه‌ی ظهور نرسیده بود مگر در لابلای نوشتن این کتاب. به همین خاطر در حین نوشتن آن‌ها احساس می‌کردم خود را می‌یابم و مسلمانی خود را آشکارا و دقیق در آن می‌دیدم.

عامل ورود من به کتاب روان‌کاوی انسانی بود و این مبحث هم‌چنان گسترده‌ترین مبحث ورودی من است. همواره احساس می‌کنم روان‌کاوی انسانی پایه و اساسی است که شناخت و دیدگاه ما در مسایل انسانی، خواه در عرصه‌ی ادب و هنر، تاریخ و سیاست، اقتصاد و اجتماع و تربیت و روان‌شناسی بر آن بنا می‌شود و ما نمی‌توانیم بدون داشتن تصور درست از روان انسانی و بررسی کافی آن، در این عرصه ورود کنیم. نظر درست هر چه باشد این مدخل ویژه‌ی من بود که از راه آن به بررسی محتوایی در این کتاب و کتاب‌های بعدی پرداختم و هم‌چنان باور دارم که از این راه می‌توانیم به بسیاری از حقایق دست یابیم. کتاب "انسان بین ماده‌گرایی و اسلام" در زمانی که افکار و احساسات من جلوه‌گر می‌شد و درِ ورودی من به اسلام محسوب می‌شد - در حقیقت مخزن بسیاری از افکار آتی من بود؛ افکار من ادامه‌ی کتاب و تبلور آن یا تخصیص موضوعات آن بود و با این نظریه به آثاری چون شبهاتی پیرامون اسلام، درباره‌ی نفس و جامعه، نبرد سنت‌ها، برنامه‌ی تربیت اسلامی، پژوهش‌هایی در نفس بشری، تحول و ثبات در زندگی بشری و جاهلیت قرن بیستم می‌نگرم. همه‌ی این‌ها بذرهایی هستند که در آن کتاب پاشیده‌ام و شکوفه‌هایی هستند که بعدها گل داده‌اند و در جهت‌های گوناگون امتداد یافته‌اند. شاید این تفسیر ارتباط روحی من با آن کتاب باشد.

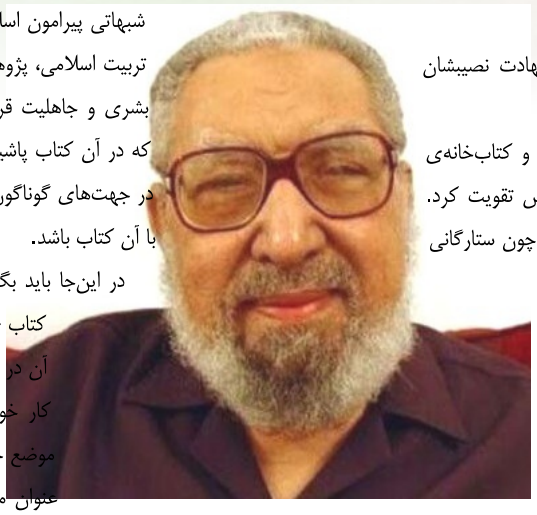

در این‌جا باید بگویم که من در حین بازنگری به چاپ چهارم این کتاب – این نخستین بازنگری واقعی من از زمان نگارش آن در سال ۱۹۵۱ بود – احساس کردم این مدت طولانی کار خود را کرده است در حالی که در روش فکری و موضع خود نسبت به برخی از مسایل کتاب شکی ندارم. به عنوان مثال احساس کردم که بیش از حد به فروید – و عموما تفکر غربی – ارزش علمی داده‌ام و تفکر غربی – از جمله فروید – سزاوار این تقدیر نبود و ابطال ایده‌ی او نیز شایان این همه توجه نبود. منظورم این نیست که از شیوه‌ی نقد محتوایی یک تفکر یا نظریه خارج شده‌ام بلکه لازم است همواره این شیوه را در پیش بگیریم. اما نقد محتوایی یک چیز است و ارج نهادن چیز دیگر و امروز پس از کسب تجارب زیاد و آگاهی از انحرافات تفکر غربی و ترفندهایی که برای فاسد کردن انسان‌ها ریخته‌اند می‌فهمم که این تفکر – اگر لازم باشد- قابل نقد و بررسی محتوایی است. آری اما نه با آن گرمی و آن ملاحظه‌کاری که بیست سال پیش انجام می‌شد. شایسته‌تر آن است که ما حقایق درخشان اسلامی را بدون توجه به انحرافات و کج‌اندیشی دشمنان عرضه کنیم."

از دیگر کتاب‌های گران‌قدر محمد قطب "برنامه‌ی تربیت اسلامی" در دو جلد است که با تألیف این کتاب جایزه‌ی ملک فیصل را که حقیقات سزاوارش بود دریافت کرد. محمد قطب با کتاب‌های متنوع با موضوعات و مباحث گوناگون خود و از راه سخنرانی‌های زیبا و فشرده و فعالیت انبوه خود، به نماینده‌ی مدرسه‌ی اسلامی در امر دعوت، تربیت، گفتمان و تفکر اسلامی تبدیل شد. او با بهره‌مندی از شیوه‌ای نوین، عقل را مورد خطاب قرار می‌داد و احساس را تحریک و با دیگران به گفت‌وگو می‌نشست. او غرب را مجاب می‌کرد همان گونه که مخالفان را مجاب می‌کرد؛ احساس عزت به اسلام را در جوانان برمی‌انگیخت تا با اسلام هم‌نوا شوند، در راه آن جهاد کنند و به ما سوای آن گردن ننهند. نمی‌خواهم به تفاوت محمد قطب با دیگران بپردازم که اکنون زمان تمایز یا برتری‌جویی نیست؛ کافی است بدانیم که این مرد در تمام رفتارهای خود، تبلور اسلام بود. به هیچ تفکری غیر از اسلام پایبند نبود و در کنار آن هیچ دین و مذهب و فلسفه‌ای را از هیچ مخلوقی خواه کوچک یا بزرگ، غربی یا شرقی نمی‌پذیرفت. تا جایی که در چاپ‌های اخیر آثار اولیه‌ی خود، از تکریم زیاد برخی از غربیان مانند فروید که در نخستین اثرش یعنی انسان بین ماده‌گرایی و اسلام از او تکریم کرده بود عذرخواهی می‌کند.

هر چند بینش و باورش گسترش می‌یافت و به ژرفای مسایل پی می‌برد، ایمانش به درستی اسلام و شایستگی آن برای رهبری جامعه‌ی بشری بیشتر می‌شد. زیرا اسلام تنها آیین خداوندی در هستی است و آیین خدا بالاترین است.

استاد محمد قطب با یکی از خانواده‌های دمشقی وصلت کرد و حاصل آن دو پسر به نام‌های اسامه، عبدالرحمن و یک دختر بود که متخصص در علم تاریخ است.

ایشان با وجود اقامت طولانی در عربستان، تا زمانی که به دیار باقی شتافت هم‌چنان تابعیت مصری داشت. او برای تدریس در بخش مطالعات عالی اسلامی در دانشگاه ملک عبدالعزیز وارد مکه شد. در این دانشگاه که بعدا به دانشگاه ام القری مشهور شد، دانشجویان زیادی از محضر ایشان استفاده کردند و به او علاقمند شدند. مقامات عربستان در آن زمان احترام زیادی برای او قایل بودند. او در تمام دانشگاه‌ها و مناسبت‌ها سخنرانی می‌کرد و کتاب‌هایش زبانزد بود و مرتب منتشر می‌شد. شیخ حسن بن عبدالله آل شیخ وزیر آموزش عالی به پیشنهاد استاد محمد مبارک از او خواست مسایل توحید را برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه بنویسد و او در پاسخ "کتاب توحید" را در سه جلد تألیف کرد که هزاران نفر از دانش‌آموزان از آن بهره بردند. آن‌گاه برنامه قدری تغییر کرد و نویسنده‌ی دیگری وارد این عرصه شد. بعدها کتاب‌هایی را که در زمینه‌ی توحید نوشته بود در کتاب "بسترهای ایمان" جمع‌آوری کرد و این کتاب نیز همانند سایر کتاب‌هایش مورد استفاده قرار گرفت.

محمد قطب برای سخنرانی به کشورهای زیادی دعوت شد؛ در کشورهای خلیج از جمله قطر و دیگر کشورهای عربی، علما و اندیشمندان و دعوت‌گران به سخنانش گوش فرا می‌دادند؛ تحصیل‌کردگان به ویژه جوانان پای صحبت‌هایش می‌نشستند و سخنانش در ذهن و افکار آنان اثر می‌کرد. عواطف و نگرش‌های آنان را تغییر می‌داد و عزم و همت‌شان را برمی‌انگیخت. چندین بار او را به دانشکده‌ی شریعت دانشگاه قطر دعوت کردم و دعوتم را پذیرفت و چندین سخنرانی دانشگاهی و عمومی در آن‌جا ارائه داد و دانشجویان از محضر او بهرمند شدند. علما و دعوت‌گران و کسانی که درگیر مسایل اسلامی هستند از هم‌نشینی و بحث و صحبت با وی ابراز خشنودی می‌کردند. چقدر خوشحال شدم آن روز که ایشان را به خانه‌ام دعوت کردم و خانه را سرشار از سرور و شادمانی یافتم. از او خواستم به قطر بیاید و در آن جا اقامت کند و همان‌جا به کار مشغول شود زیرا همه‌ی مردم قطر او را دوست دارند؛ دوست او دکتر عبدالرحمن بن عمیر نعیمی نیز اصرار کرد اما او نپذیرفت و ترجیح داد که در جوار بیت الله الحرام بماند.

باری برخی از مسؤولان عربستان خواستند او را همراه جمعی از اعضای اخوان از کشور اخراج کنند اما افراد زیادی پادرمیانی کردند و خواسته‌ی او مبنی بر اقامت و سکونت در مکه را به شرطی که هیچ گونه فعالیتی نداشته باشد برایش فراهم کردند و او تا زمانی که اجل به سراغش آمد در همان‌جا باقی ماند: "وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا"(منافقون: ۱۱)

خداوند هرگز مرگ کسی را به تأخیر نمی‌اندازد هنگامی که اجلش فرا رسیده باشد.

محمد قطب می‌دانست که من بر کتاب برادرش شهید سید قطب ملاحظاتی دارم؛ نظر من این هیچ آسیبی به ایشان نمی‌رساند زیرا ایده‌های او زاده‌ی اجتهادش بود و مجتهد اگر مرتکب خطا هم شود یک اجر خواهد داشت. گاهی بر برخی از کتاب‌های خودش نیز ملاحظاتی داشتم اما او هیچ‌گاه در این باره با من سخنی نگفت و من هم با او مطرح نکرده‌ام؛ زیرا ما در مسایل مورد اتفاق با هم صحبت می‌کردیم نه در مسایل اختلافی. او می‌دانست که اختلاف مردم در برخی از مسایل وارد است و هر کس فکری دارد و در مسایلی که با اجتهاد خود به آن رسیده است هیچ ایرادی متوجه او نیست. هر مجتهدی به اجتهاد خود افتخار می‌کند و این حق اوست اما مهم در این‌جا نیت است و "هر کس در گرو نیتی است که در دل دارد" در سفر به مکه‌ی مکرمه چندین بار در جده با او دیدار کردم اما همه‌ی دیدارهای من شتاب‌زده بود و آن‌چه در دل داشتم برآورده نشد. امیدوارم او مرا ببخشاید چرا که من جز محبت و احترام و دوستی به خاطر خدا چیزی از او به خاطر ندارم. خداوند متعال می‌فرماید:

"الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ" (زخرف: ۶۷)

دوستان، در آن روز، دشمنان یکدیگر خواهند شد، مگر پرهیزگاران.

همیشه با او در ارتباط بودم؛ در رمضان سال ۱۴۲۳ وقتی شنیدم بر اثر حمله‌ی قلبی در بیمارستان بستری است با او تماس گرفتم و از سلامتی‌اش مطمئن شدم و محبت و احترام و دعای خالصانه‌ام را نثارش کردم. محمد قطب در دنیای دعوت و بینش اسلامی در بین مسلمانان چون چراغی درخشان و بارانی پربرکت بود؛ روحی بود که در کالبد جامعه جریان داشت، صدایی بود که طنین‌انداز بود و عزمی بود که هر روز قوت می‌گرفت. چون خورشیدی می‌درخشید و مانند شهابی تاریکی‌ها را می‌شکافت و شیاطین را می‌سوزاند.

پروردگارا خاندان قطب را مورد مرحمت خود قرار ده و محمد قطب را شامل بخشش و مغفرت خود گردان. خداوندا او را بیامرز و از گناهانش درگذر و در جوار بندگان صالح و علمای عامل و دعوت‌گران راستین پذیرایش باش. روح بلندش را در بهشت برین و در کنار کسانی که نعمت‌شان داده‌ای از انبیا و صدیقین و شهدا و صالحین که بهترین هم‌نشینان هستند جای ده و ما را در زمره‌ی آنان محشور فرما.

اړیکې: habibi@eslahonline.net

گلبرگهای ادبی

د وینو نذرانې

محمدا جان حقپال

سترګې دي له غمه د سرو وینو پیمانې
خوند اخلي ترې دغه دېو او دد د زمانې
بله شي ډیوه تیاره محفل ته د مراد
زړه کې چې وي مینه بل ته نه وي بهانې
کښېوته د زړه مرغۍ په دام کې د صیاد
ځکه نه نغمې شته نه د ژوند ښې ترانې
شمع د اصلي ژوندون بله په ژړا ده
بې کړاوه کله چا ګټلي یارانې
ښې د خپلواکۍ زلفې ورانه مشوړه شوه
کار چې یې وانه خیسته د صدق له شانې
دا د هیلو ناوې شوه بنده په ډولۍ کې
نه یې چا مخ ولید نه کینه نه سامانې
کله وځي غاړې ته دا بېړۍ د فکر
خلاص چې یې ملاح شو د اسلام له خزانې
نه رسي تر هسکه په وړیا د قام شمله
غواړي له هر چا څخه د وینو نذرانې
دا د حقیقت په تار اوښکې دي پیلې
مه ګنه حقپاله دا د شعر دردانې

شما حذرکنید!

یکی از ملوک عرب رنجور بود در حالت پیری و امید زندگانی قطع کرده که سواری از درآمد و بشارت داد که فلان قطعه را به دولت خداوند گشادیم و دشمنان اسیر آمدند و سپاه رعیت آن طرف بجملگی مطیع فرمان گشتند. ملک نفسی سرد برآورد و گفت: این مژده مرا نیست دشمنانم راست یعنی وارثان مملکت.

بدین امید به سر شد، دریغ عمر عزیز
که آنچه در دلم است از درم فراز آید
امید بسته ، برآمد ولی چه فایده زانك
امید نیست که عمر گذشته باز آید
کوس رحلت بکوفت دست اجل
ای دو چشم ! وداع سر بکنید
ای کف دست و ساعد و بازو
همه تودیع یکدیگر بکنید
بر من اوفتاده دشمن کام
آخر ای دوستان حذر بکنید
روزگارم بشد به نادانی
من نکردم شما حذر بکنید

سعدی شیرازی

کومې سترګې

هدایت الله حمیدي

تروري! ته یې څه کېږې؟ -
په اندېښمنه لهجه یې وویل:
- هم یې خواښې یم، هم د تره ښځه.
بیا یې تر ژبې لاندې وویل: (خدایه! ته یې ناروغي ښه کړې)
پوښتونکي په شیطنت نجلۍ ته سترګې واړولې:
- ته په کومه سترګه ورته ګورې؟ د تره د ښځې، که د خواښې!
درد یې کابو کړ. موسکۍ شوه، په مینه یې وویل:
- د مور

څلوریزه

امان الله نصرت

چې په مینه سره ژوند کوي انسان دی
یو د بل غوښې چې خوري هغه حیوان دی
دا دنیا ده محبت باندې ودانه
په نفرت او ځانځانۍ کې ډېر تاوان دی

چلوونکی: عبدالرزاق حبیبي

و معلوماتي

توپیر . . . او توپیر

د وېرې او زړورتیا ترمنځ توپیر د لومړي ګام په پورته کولو کې دی، او د احتیاط او بدګوماني ترمنځ توپیر په دې کې دی چې لومړنی حالت د بدۍ د موجودیت احتمال او دوهم حالت د ځان ترجیح ده. د زړه د بېدارۍ او غفلت ترمنځ توپیر په دې کې دی چې لومړنی حالت د بدۍ له احتمال سره سره د ښه ګومان ترجیح، او دوهم حالت په مطلق ډول د بدۍ د احتمال نه شتون دی. د نارینتوب او ښځې توب ترمنځ توپیر د لوبو شانو او خبرو په خوښولو کې دی، د لویې او کبر ترمنځ توپیر دا دی چې په لومړني حالت کې ځان په خپل مناسب ځای کې او په دوهم حالت کې بیا ځان له خپل مناسب ځای نه پورته وګڼې. د عاجزۍ او سپکوالي توپیر دا دی چې په لومړني حالت کې خپل ځان د ښه چلن له امله له خپل واقعي ځای نه ښکته وګڼې او په دوهم حالت کې د ذلت له وجې دا قبلوې چې نور خلک تا خوار کړي. (دکتور مصطفی سباعي)

د ښیګڼې بدله

د ملګرو مینه باید د دې باعث نشي چې د هغوی په حق کې کمی زیاتی وکړې، ځکه ژوند اخیستل او ورکول دي، د پرودګار رحمت دې باید د دې باعث نشي چې په حق کې یې کمی وکړې، ځکه د نېکۍ په بدل کې بدي کول ستا ناوړه خوی څرګندوي. داسې ګومان مه کوه چې ملګري به دې د نېکۍ ځواب حتما په نېکۍ سره درکړي، ځکه کمی زاتی د انسان د طبیعت برخې دي او له خپل پروردګار څخه د نېکې بدلې تمه لره، ځکه د نېکۍ بدله یوازې نېکي ده او بس. (له ژونده مې دا زده کړل له کتاب څخه)

اجازه داده مژده بهشت به او بده!

أبو موسی أشعری رضی الله عنه روایت می‌کند که: «پیامبر صلی الله علیه وسلم وارد باغی شد و نگهبانی آن باغ را به من سپرد، پس از مدتی مردی آمد و اجازه خواست که داخل شود، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود به او اجازه دهید و مژده بهشت به او بده. وقتی که وارد شد، دیدیم که او أبوبکر است، سپس یک نفر دیگر آمد و اجازه خواست، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود به او اجازه بدهید و مژده بهشت به او بده، وقتی که وارد شد دیدیم که عمر است، سپس دیگری آمد و اجازه خواست، پیامبر صلی الله علیه وسلم کمی مکث کرد و سپس فرمود به او اجازه دهید تا داخل شود و مژده بهشت را به او بده در برابر مصیبتی که بر او وارد خواهد آمد، وقتی که وارد شد دیدیم که عثمان بن عفان است.

کدام یک آن بهای زیاد دارد؟

اگر برایت گفته شود که: در سر ساعت دوی بعد از نصف شب در جایی حاضر شو، هوا هم بسیار سرد باشد و با حضورت در آنجا فرصت بزرگ و جایزهٔ ارزشمندی را بدست می آوری، در آن وقت چه موقفی خواهی داشت؟ بدون شک مراقب این لحظه خواهی بود، با همت و عزم راسخ قبل از وقت به آنجا خواهی رفت و در انتظار بدست آوردن دنانیر خواهی بود. ترا به الله سوگند میدهم که کدام یک آن بهای زیاد دارد؛ جایزهٔ ارزشمند "دنیوی" ویا جنت؟ جایزهٔ که به زودی خلاص میشود یا نعمت دایمی؟ شاید گاهی از خلال مقارنه بین دو قول خداوند در بارهٔ بندگان، در صدد مقایسهٔ نعمت های دنیا و نعمت های آخرت شوی. قول اول که الله متعال بندگانش را به تحصیل نعمت های دنیا تشویق می نماید: "هُوَ ٱلَّذِی جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِی مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ ٱلنُّشُورُ". الملک: ۱۵

(اوست کسی که زمین را برای شما رام گردانید پس در فراخنای آن رهسپار شوید و از روزی [خدا] بخورید و رستاخیز به سوی اوست).

عامل بزرگ در انحراف اولاد

از عوامل بسیار مهم دیگری که باعث ایجاد انحراف می‌شود درگیری و اختلاف پدر و مادر است. در خانواده‌هایی که در اکثر اوقات آتش ویرانگر جدال و برخورد والدین زبانه می‌کشد و تیرگی شوم اختلاف دائمی بر افراد خانواده سایه افکنده است، در چنین فضایی از اولین لحظاتی که طفل چشم می‌گشاید و قدرت درک و فهم محیط پیرامونش را پیدا می‌کند به جز خصومت و جنگ و جدال چیزی نمی‌بیند و برای بدست آوردن آرامش خاطر روحی از محیط خانه می‌گریزد تا دوستانی بیابد که بیشتر اوقات فراغتش را نزد آنان بگذراند و در همراهی و مصاحبت با آنان، گمشده خویش را که همانا محبت و دوستی است باز یابد.

(دکتور سمیر یونس)

ملا معتصم د سولې د هڅو قرباني

او که د یوې نوې سندرې سریزه؟

احمد ضیاء رحیمزی

که څه هم په کابل کې افغان چارواکي دوه ورځې وروسته په عربي متحده اماراتو کې د ملا آغا جان معتصم له تري تم کېدوخبر شول، یا یې دوه ورځې وروسته د بهرنیو چارو د وزارت د ویاند په خوله پدې اړه غبرګون وښود، خو اوس نو دا خبره د کاڼي کرښه ده چې د طالبانو د واکمنۍ پرمهال د طالبانو تحریک د سیاسي چارو مسؤول اواوس مهال د جلا وطنۍ ژوند تېرونکی ملاآغا جان معتصم هم د ځینو نورو پخوانیوطالب مشرانو په څېر د خپلو سیاسي موخو او هلوځلو په لار کې تری تم شوی او ځېنې سرچینې خو لا وایي، چې نوموړی د عربي متحده اماراتو د حکومت له خوا نیول شوی اوپه یوه پټ ځای کې له کورنۍ او دوستانو جلا ساتل کېږي.

ملا آغا جان معتصم له ډېرو کلونو را پدېخوا د ملا محمد عمر ترمشرۍ لاندې طالبانو څخه جلا ښکارېده، نه یوازې جلا ښکارېده چې عملاً یې ناسته پاسته او اړیکې هم د هغه ډلې طالب مشرانو سره ښلېدلې وه او پدې وروستیو کې خو لا خبره دې ته ورسېده چې کله ملا آغا جان معتصم په دوبۍ کې د افغان حکومت له پلاوي سره لیدل کتل وشول او د یوې اعلامیې په خپرولوسره یې په ډاګه کړه چې د افغانستان د کړکېچ د حل یوازینۍ لار د افغانانو ترمنځ خپل منځي روغه جوړه او خبرې اترې دي، نو سمدلاسه د ملا محمد عمر تر مشرۍ لاندې طالبانو له خوا یوه اعلامیه خپره شوه چې په ترڅ کې یې ویل شوي ؤ، چې ملا آغاجان معتصم او په دوبۍ کې را ټول شوي د پخواني طالبانو ځیني مشران د طالبانو د تحریک استازیتوب نشي کولای.

بل خوا په دوبۍ کې د پخوانیو طالبانو د ځینو استازو او افغان حکومتي پلاوي ترمنځ د لومړي پړاو تر خبرواترو سمدستي وروسته په پېښور کې خپل هستوګنځي ته راګرځېدونکی د طالبانو د واکمنۍ د وخت د کډوالو وزیر او د ملا آغا جان معتصم د نژدې ملګري مولوي عبدالرقیب تخاري مرموز وژل کېدو هم وښوده چې لا تر اوسه ډېر وخت دی چې د ملا آغا جان معتصم ډله دې وکولای شي په افغانستان کې د جګړې په ختمولو او د وینو د روان لښتي په درولو کې مرسته وکړای شي.

که څه هم د ملا آغا جان معتصم نوم هم د نورو طالب مشرانو په څېر د ملګرو ملتو د امنیت شورا په هغه تور لیست کې ؤ، چې د امریکا او ملګرو ملتو سازمان له خوا د ترهګرو په نامه یادېدل، خو د دې سره سره ویل کېږي چې نوموړي د ۲۰۱۰ زیږدیز کال راهیسې، له کابل حکومت سره او په ځانګړي ډول له ولسمشر حامد کرزي سره پټې اړیکې درلودې چې هغه مهال د همدې اړیکو د افشا کېدو او د اوسنۍ جګړې سره د مخالفت په جرم د پاکستان په کراچۍ ښار کې د ۲۰۱۱ زیږدیز کال د اګست په میاشت کې د طالبانو له خوا پرې ډزې وشوې او سخت ټپي شو، هغه مهال ولسمشر حامد کرزي د ده مرستې ته ور ودانګل، له پاکستان څخه یې افغانستان ته راووست او بیا یې لدې لارې ترکیې ته د درملنې په موخه واستولو.

د ۲۰۱۲ زیږدیزکال د اګست په میاشت کې د افغان حکومت په وړاندیز له ځینو نورو پخوانیو طالبانو سره یوځای د امنیت شورا له تور لیست څخه د هغه نوم را وایستل شو، چې تر دې اقدام لږ وروسته رسنیو د هغه له خولې داسې راپورونه هم خپاره کړل، چې ملا اِغاجان معتصم غواړي یو نوی سیاسي ګوند جوړ او د ده سره همغږي پخواني طالبان ورسره را ټول کړي چې که وکولای شي د افغانستنان روانې جګړې ته د پای ټکی کېږدي.

خو بیا وروسته نوموړی د ناڅرګندو لاملونو پربنسټ چې تر ډېره ویل کېږي پر ترکیه باندې د پاکستان حکومت فشار یې دلیل ؤ، په ترکیه کې له خپل پناه ځای څخه د عربي متحده اماراتو دوبۍ ښار ته په کډه کولو اړ کړای شو.

دوبۍ ته تر ستنیدو وروسته هم ملا معتصم آغا د روغې جوړې او سولې هلې ځلې له سره پیل کړي، د افغان حکومت په ګډون یې له بېلابېلو لوریو سره په بېلابېلو لارو اړیکې ټینګې کړي او په پای کې یې هم د تېر لمریز کال د سلواغې د میاشتې غونډه وه چې بیا د ملا محمد عمر په مشرۍ طالبانو پرې په ډاګه انتقاد وکړ اواعتراف یې وکړ چې ملا آغا جان او ورسره ملګري یې د دوی د تحریک استازیتوب نشی کولای.

اوس چې تر دومره پېښو او هلو ځلو وروسته ملا آغا جان معتصم په دوبۍ کې تری تم ورکېږي که لومړی دا پوښتنه را ولاړېږي چې د دې تري تم کېدو تر شا د چا لاس دی، نو ورسره په طبیعي ډول دا سوال هم ذهن ته راځي چې د سولې او روغې جوړې پدې نیمګړې پروسه کې چې ولسمشر حامد کرزي له خوا په لار اچول شوې ده، څومره اغېز درلود، او ورکېدل به یې څومره مهم وي؟

که څه هم د ولسمشر کرزي په سیاسي مخالفینو پورې اړونده یوه ورځپاڼه د ملاآغا جان معتصم تري تم کېدل یوه ډرامه بولي او پدې اند ده چې نوموړي له طالبانو څخه د جلا کېدو په دلیل د افغان سولې په پروسه کې خاصه ونډه نه درلوده، خو ددې ټولوسره سره د دوبۍ له لومړنیو خبرواترو څخه پېښور ته د راستانه شوي مولوي عبدالرقیب تخاري مرموزه وژنه او

اوس هم ددې جلا ډلې د مشر ملا آغا جان معتصم تري تم کېدل، څه داسې لوريو ته اشاره کوي چې کولای شي د افغان سولې بهير تر يوه حده ټکنی کړي.

ځيني شنونکي پدې اند هم دي چې ملا آغا جان معتصم تري تم کيدل يا د اماراتو د دولت له خوا د هغه نيول کېدل شايد پدې دليل وي چې نوموړي د ځينو عربي استخباراتي کړيو سره پټې اړيکې درلودې او هغه افشا شوې دي او د عربي بې نظمه نړۍ د دولتونو تر منځ په بېلابېلو سياسي مسايلو کې د جدي اختلافاتو شتون ته په پاملرنې سره دا موضوع رد کيدای هم نشي، خو دا ډول اټکل به هم له حقيقت څخه لري نه وي، چې د پاکستان پوځي استخبارات چې له يوې خوا د امريکا په څېر له سترو نړيوالو هېوادو سره د ډغرو وهلو څخه هم ډډه نه کوي او پدې کې هم شک نشته چې آی ايس آی يا د پاکستان پوځي استخبارات په آسانه نه غواړي د دوی له منګولو وتلي کسان په دومره لويه کچه مطرح شي او اغېزمن رول ولوبوي، د ملا آغا جان معتصم د تري تم کېدو تر شاه شتون ولري.

د افغانستان په روانه بدمرغه جګړه کې که يوڅه له ورايه څرګند دي چې زيان يې له هر اړخه خوار افغان ولس ته رسېږي، بل اړخ ته يو لړ داسې پټ اړخونه هم لري چې عام سړی نشي کولای، په اسانه د هغې په لوړو ژورو ور وخېژي او يوه قاطع پرېکړه دې وکړي.

په نړيوال سوداګريز مرکز دوبۍ کې د ملاآغاجان معتصم مرموز تري تم کېدل هم همداسې يوه پېښه ده چې په آسانۍ نشي کيدای د هغې جړې را وسپړل شي، خو ډېر اټکل دادی چې که چېرې د افغان سولې بهير په ترڅ کې د هغه ونډه يا پر دغه بهير د هغه اغېز جدي نه وای، ګومان نه کېږي چې چادې داسې تری تم کړی وای.

پدې کې شک نشته چې د ملا آغاجان معتصم، ملا برادر، مولوي عبيدالله او مولوي عبدالرقيب تخاري غوندې ډېری طالب مشرانو دا نشوای کولای د سولې او روغې جوړې په خبرو اترو کې د ملا محمد عمر تر مشرۍ لاندې په پاکستان کې د مېشت طالبانو استازيتوب وکړي او يا دې هم دومره ژر پدې اړه اغېزمن رول ولوبوي، خو د دې سره سره دا هم بايد ومنو چې که د دغه طالب مشرانو هلو ځلو دوام موندلی وای، نو کېدای شوای په ورو ورو يې پر خپل ځان ځيني نور طالب مشران چې له جګړې ستړي دي، پرځان را ټول کړي.

او کېدای شي په دوبۍ کې د ملا آغا جان معتصم تري تم کېدل، يا هم د اماراتو د حکومت له خوا په يوه نامعلوم ځای کې د هغه بندي کول، د همدې فکر نتيجه وي، چې ځيني معلوم الحاله کړۍ چې خپله بقا او خپلې ګټې د افغانستان د جګړې په دوام کې ګوري، لدې وېره لري چې ملا آغا جان معتصم او دهغه انډيوالان به که ژر ونشي کړای، په لرې راتلونکې کې يو شمېر نور کسان پر ځان را ټول کړي او پدې توګه به د هغوی د ګټو بازار سوړ شي، خو دا هم له پامه نشو غورځولای چې د ملا آغا جان معتصم ورکېدل او يا نيول کېدل، کيدای شي د يوې بلې لوبې پيل وي، چې کېدای شي راتلونکې يې پرده له مخه پورته او روښانه يې کړي. پای

داستانی سودمند و خواندنی

یک شکارچی، پرنده‌ای را به دام انداخت. پرنده گفت: ای مرد بزرگوار! تو در طول زندگی خود گوشت گاو و گوسفند بسیار خورده‌ای و هیچ وقت سیر نشده‌ای. از خوردن بدن کوچک و ریز من هم سیر نمی‌شوی. اگر مرا آزاد کنی، سه پند ارزشمند به تو می‌دهم تا به سعادت و خوشبختی برسی. پند اول را در دستان تو می‌دهم. اگر آزادم کنی، پند دوم را وقتی که روی بام خانه‌ات بنشینم به تو می‌دهم. پند سوم را وقتی که بر درخت بنشینم. مرد قبول کرد .پرنده گفت:

پند اول اینکه: سخن محال را از کسی باور مکن.

مرد بلافاصله او را آزاد کرد. پرنده بر سر بام نشست...

گفت پند دوم اینکه: هرگز غم گذشته را مخور .برچیزی که از دست دادی حسرت مخور.

پرنده روی شاخ درخت پرید و گفت: ای بزرگوار !در شکم من یک مروارید گرانبها به وزن ده درم هست. ولی متأسفانه روزی و قسمت تو و فرزندانت نبود. و گرنه با آن ثروتمند و خوشبخت می‌شدی. مرد شکارچی از شنیدن این سخن بسیار ناراحت شد و آه و ناله‌اش بلند شد. پرنده با خنده به او گفت: مگر تو را نصیحت نکردم که بر گذشته افسوس نخور؟ یا پند مرا نفهمیدی یا کر هستی؟ پند دوم این بود که سخن ناممکن را باور نکنی. ای ساده لوح! همه وزن من سه درم بیشتر نیست، چگونه ممکن است که یک مروارید ده درمی در شکم من باشد؟ مرد به خود آمد و گفت ای پرنده دانا پندهای تو بسیار گرانبهاست. پند سوم را هم به من بگو.

پرنده گفت: آیا به آن دو پند عمل کردی که پند سوم را هم بگویم؟

پند گفتن با نادان خواب‌آلود مانند بذر پاشیدن در زمین شوره‌زار است.

منبع: مثنوی مولوی

استاذ محمد قطب

د اسلامي فکر سرخپل

دکتور رحمت الله زاهد

په تېرو څو اونیو کې د اسلامي دعوت دوه روښانه ستورو د دنیا د فاني ژوند څخه د آخرت د ابدي ژوند په طرف سفر وکړ، مشهور اسلام پوه، اصولي او فقهي عالم دکتور عبد الکریم زیدان د خپل اصلي ټاټوبي عراق څخه لرې د یمن په پلازمېنه صنعاء او مشهور لیکوال د اسلامي فکر او دعوت سرخپل د شلمې میلادي پېړۍ د مشهور اسلامي شخصیت استاذ سید قطب رحمه الله ورور، استاذ محمد قطب د خپل وطن مصر څخه لرې د حجاز په خاوره کې روحونه خپل رب ته وسپارل، د لوی الله څخه غواړو چې دغه دواړه شخصیتونه له هغو خلکو څخه وګرځوي چې ورته وبه ویل شي: (يَا أَيَّتُهَاالنَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ،ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً، فَادْخُلِي فِي عِبَادِي،وَادْخُلِي جَنَّتِي)۔ "سورة الفجر"

استاذ محمد قطب د صعید مصر په موشه نومې ځای کې په کال ۱۹۱۹ میلادي کال کې سترګې دنیا ته غړولې وې او د ۲۰۱۴ میلادي کال د اپریل په ځلورمه نېټه د جمعې په ورځ یې له دنیا څخه په داسې حال کې سترګې پټې کړې چې د ډېرو خلکو سترګې یې په خپلو لیکونو خلاصې کړې او ډېرو لار ورکو د هغه د کتابونو په وسیله د حق او حقیقت لاره وموندې.

استاذ محمد قطب یوازې د علم او پوهې څښتن نه بلکې د خپل ورور سید رحمه الله په څېر د اسلامي فکر او اسلامي دعوت د سرخپلانو له ډلې څخه ؤ، هغه څوک چې خپل ټول عمر یې د اسلام، اسلامي دعوت، اسلامي فکر او اسلامي حرکت ته ښېلی ؤ، استاذ محمد قطب رحمه الله نه یوازې دا چې په اسلام باندې پوهیده، د اسلام په حقانیت یې پوره باور او یقین ؤ، بلکې د اسلام څخه د دفاع د سنګر نه وېریدونکی، نه ستړی کېدونکی او د سازشونو نه منونکی مجاهد هم ؤ.

استاذ محمد قطب رحمه الله ټولې لیکنې د اسلام د حقانیت د ښکاره کولو، د اسلام څخه د دفاع او اسلام ته د بشریت د اړتیاؤ په هکله کړېدې، هغه د اسلامي معرفت د نظریې د ښکاره کولو او دلویدیځ د افکارو په سخته توګه د له منځه وړلو او ردولو هڅه کړېده، دا هم ویلای شو چې استاذ محمد د خپل مشر ورور استاذ سید د نظریې تکمیل کړیدی، او په هغه قوت سره یې د اسلام څخه دفاع او د لویدیځ په تهذیب باندې ګوزارونه کړیدي په کوم قوت سره چې استاذ سید قطب رحمه الله کړي وو.

توحید د استاذ له نظره:

داستاذ محمد رحمه الله بله د خوښې وړ موضوع د توحید مسئله ده، توحید د کلام او عقیدې د علماؤ په څېر نه بلکې په اسانه او ساده توګه یې داسې بیانوي چې هم دا توحید د اسلامي امت د پرمختګ، پر ځمکه باندې د خلافت او واکمنۍ اساسي وسیله ده، نو باید دا توحید د ژوند په ټولو برخو کې په پوره پوهې سره تفعیل او عملي کړی شي.

استاذ محمد، توحید د عقیدې، قانون او د ژوند د تګلارې په توګه معرفي کوي، هغه د ایمان مسئله داسې وړاندې کوي څنګه چې د الله تعالی لخوا نازله شوېده، د عقیدې او ایمانیاتو په هکله د وچو تعریفونو کار نه اخلي بلکې په داسې طریقه د عقیدې او ایمانیاتو مسائل مطرح کوي چې اسان او زړه راښکونکي دي، د عقیدې او ایمانیاتو په هکله د هغه لیکنې د دې ګواهي ورکوي.

د سیکولرزم (بې دینۍ) سره مقابله:

لکه مخکې چې مو یادونه وکړه استاذ محمد قطب رحمه الله د اسلام په حقانیت نه یوازې دا چې پوره باور او یقین لري بلکې د اسلام څخه په کلکه دفاع کوي او د سیکولرزم او لادینیت د بنسټونو د له منځه وړلو پوره هڅه کوي، د هغه کتابونه لکه «شبهات حول الاسلام»، په اسلام باندې د بې دینو نیوکو ته کلک ځوابونه ورکوي او د اسلام حقانیت او د نړۍ د رهبرۍ لپاره د اسلام صلاحیت په ډاګه کوي.

استاذ محمد رحمه الله په اسلام باندې د بې دینو یوه نیوکه هم بې ځوابه نه ده پرېښودې

او په متعددو کتابونو کې د هغوی په اصولو باندې بریدونه کړیدي، د هغوي نیوکو ته یې موضوعي او په دلیل سره ځوابونه ورکړیدي، د اسلام د تطبیق په اړه یې د هغوی اعتراضونه ځواب کړیدي، په اسلام کې د ځینو مسائلو په اړه لکه: اسلام او غلامي، اسلام او ښځه، اسلام او وروسته پاتې کېدل، اسلامي سزاګانې او داسې نور یې په دلیل سره ځېړلي او د بې دینو نیوکې یې ځواب کړیدي.

اوسنی حالت:

استاذ محمد قطب د نړۍ د اوسني حالت په اړه د یوه تجربه لرونکي شخص په توګه لیکنې کړیدي، هغه ځوک چې په خپله یې ټول عمر په تجربو کې تېر شوی، د نړۍ خواړه او ترخه یې تجربه کړیدي، د طواغیتو د لاسه یې خپل اصلي ټاټوبی پرېښودی، او د خپل هېواد او نړۍ په حالاتو په سمه توګه پوهېږي.

استاذ د اسلامي امت د شاته پاتې کېدو لاملونه په ډاګه کړیدي، او د اسلامی امت د زوال او شاته پاتې کېدو نښې او علامې یې هم په ډاګه کړیدي، د ضعف او کمزورۍ د له منځه وړلو د اسلام امت د برم او عزت د لاسته راوړلو لارې چارې یې ښودلې دي، تر څو چې دغه امت کولای شي په هغې باندې په تللو سره د ذلت او وروسته والې له تیارو خلاص او د پرمختګ رڼا لاس ته راوړي.

استاذ قطب د نړۍ حالات په سمه توګه درک کړي او ځېړلي دي او بوسنیا ځخه نیولې تر افغانستان پورې یې د خپلو لیکنو ځخه نه دي پرېښودي، هغه په ځوانانو باندې هم غږ کوي چې راځي د اوسني جاهلیت د تیارو ځخه د اسلام د رڼا په لور حرکت وکړو.

تربیت او دعوت:

استاذ په خپلو لیکنو او ویناؤ کې په دعوت کې تربیت او روزنې ته ډېر اهمیت ورکولو او په دې عقیده ؤ، چې بدلون او ځواک پرته له روزنې ځخه لاس ته نه راځي، که ځوک غواړي چې د ټولنې به اوسني حالت کې بدلون راولي، او د ځواک او واک ترلاسه کړي نو دغه کارونه د تربیې او روزنې پرته ممکن نه دي، استاذ د تربیې د اهمیت په اړه ځانګړې لیکنې کړیدي چې «داسلامي تربیې منهج» او«په اسلامي کار کې د روزنې مرتبه» کتابونه یې ښه ښکاروندویې کوي.

استاذ محمد قطب د دې دومره لویو کارونو د ترسره کولو سره بیا هم د ډېرې تواضع د مینې او محبت ځخه ډک شخصیت درلود، د کشرانو سره به یې راشه درشه کوله او د میلمه پالنې عادت یې درلود، البته د رسنیو ځخه ډېر لرې اوسېدو، ځکه نوموړي رسنیو ته د شر د خورولو د مرکزونو په سترګه کتل، لدې امله یې رسنیز فعالیتونه نه درلودل.

استاذ محمد قطب لوی انسان او د اسلامي فکر سرخېل ؤ، د اسلامي فکر د ژوندي ساتلو لپاره یې د مرګ تر وروستیو سلګیو پورې نه ستړې کیدونکې هلې ځلې کړیدي، الله تعالی دې د نوموړي ټولې هڅې په خپل دربار کې قبولې وګرځوي او الله دې ورته جنت الفردوس نصیب کړي. آمین.

او تیاره خونه یې رڼا نه شوه!

سردارمحمد دیندارخېل

ویل کېږي چې په یوه کلي‌کې یو غل اوسېده د کلي خلک ترې په تنګ وو، تل به یې دخلکو له کورونو ځخه غلا کوله خو دوه یې درې نه شوې.

غلا روانه وه، کله دیوه او کله دبل کورنه به یې غلا کوله، غله یوماشوم زوی هم درلود او په دې هیله ؤ، چې کله لوی شي نو زما مټ به پرې قوي شي او کار به مې رونق پیداکړي، نو په همدې هیله یې شپې سبا کولاي، تر دې چې زوی یې ستر شو.

غل خوشحاله ؤ، له ځان سره یې ویل: اوس مې کار جوړ شو. ګټه به مې ځو چنده شي!

یوه شپه یې زوی ته وویل: راځه چې لاړ شو.

زوی: پلارجانه! چېرته ځو؟

پلار: راځه ډېرې خبرې مه کوه.

زوی او پلار دواړه دشپې ناوخته له کور ځخه ووتل، په یوه سیمه کې پلار زوی ته یو کور وروښود چې رڼا پکې معلومېده، له دغه کور ځخه مې لس ځله غلا کړې ده.

زوی یوه شېبه فکر وکړچې پلار مې ددغه کور رڼا لس ځله لوټ کړې ده، خو زمونږ تیاره کور لا هم رڼا نشو.

له ځانه سره یې فکر وکړ، په سوچونو کې روان ؤ او غوښتل یې چې څه وکړي، تر ډېر فکر وروسته یې خپل تصمیم ونیو او پر خپل پلار را تاو شو، پلار یې هملته مړ کړاو بېرته کور ته راستون شو، مور یې ترې وپوښتل پلار دې څه شو؟

زوی: کار مې خلاص کړ.

مور: څنګه دې یې کار خلاص کړ؟

زوی: موري هغه مې وواژه.

مور: ولې دې وواژه؟

زوی: دهغه کور کیسه بیان کړه.

ځوان کار پیل کړ د ورځې په جریان کې یې یو ځو روپۍ پیداکړې اوکور ته یې یوڅه خوراکي توکي راوړه، موریې پاخه کړل په خوړو کې دپخوا په پرتله ډېر زیات خوند ؤ.

مور: بچیه! خواړه ډېر خوندور دي.

زوی: موري! حلاله مړی تل خوندوره وي!

چشم جهان

به معادن لیتیوم افغانستان

نوشته: ریکاردبرن رایلی

ترجمه: نثاراحمد اسلام مل

شاید آینده توانمندی تکنالوژیکی درۀ سیلیکان در کوهای جنگ زده و زمین های شوره زار افغانستان غربی موقعیت داشته باشد.

تیم جیولوژیکی کشور ایالات متحده آمریکا در افغانستان یکی از بزرگترین و بکرترین معادن لیتوم را شش سال قبل کشف نموده است. این تیم به اساس مأموریت توسط وزارت دفاع آمریکا در افغانستان فعالیت داشته است. لیتوم یک نوع فلز نرم است که برای ساخت بطری های Lithium-ion وlithium-polymer استفاده میشود که این نوع بطری ها برای کمپیوتر های دیسکتاپ، لپتاپ، تیلیفون های هوشمند و تیبلیتس اسفتاده میشود. و حتی در این اواخر برای موتر های الیکترونیکی مانند تیسلا نیز کاربرد دارد.

این معدن بزرگ میتواند چرخ افتصادی افغانستان را به خوبی به حرکت درآورد – کشوری جنگ زده ای که نفوس تخمیناً ۳۱ ملیونی اکثراً بی سواد داشته که صادرات عمده آن امروزه تریاک و چرس بوده – که به ساس یادداشت پنتاگون به نقل از نیویارک تایمز قرار است به زودی به دومین صادر کننده بزرگ لیتوم بعد از سعودی عربستان مبدل گردد.

این یافته ها نتایج یکی از سروی های است که توسط تیم جیولوژیکی ایالات متحده آمریکا منتشر شده است. این گزارش در ضمن، تاکید می ورزد که این کشور ذخایر بزرگ از آهن، سنگ های معدن، طلا، فلزات لاجورد، مس، پتاس و انواع دیگر از منابع طبیعی با ارزش را داراست.

"ثروت معادن طبیعی در آنجا چشم گیر است،" این نقل قول پروفیسور میشل چاسودوفسکی منسوب یکی از مراکز تحقیقاتی می باشد که در مورد افغانستان نوشته های زیادی داشته است.

تخمین حداقل این ثروت ها به یک تریلیون دالر آمریکایی میرسد. بعضاً حد این تخمین ها به ۵ تریلیون دالر نیز میرسد.

شرکت های مانند ایپل، گوگل، امازون، مایکروسافت، هیولیت پکارد، سمسونگ، سونی و تیسلا به موجودیت متداوم لیتوم ضرورت دارند زیرا منبع اصلی بطری های محصولات این شرکت ها به لیتوم نیاز دارد.

مک بوک، آی پد، آی فون، کیندل، نوک، گیلیسی ۳، کروم بوک و بلاخره موتر های تیسلا بدون اینگونه بطری ها تقریباً بی ارزش پنداشته میشوند.

از جمله بزرگترین فراهم کننده لیتوم فعلاً کشور بولیویا میباشد. کشور های کانادا، چین، استرالیا و سیربیا نیز معادنی از لیتوم دارند ولی مانند بولیویا وافر نیستند. و یا ممکن گفته بتوانیم که به اندازه افغانستان نمی رسد.

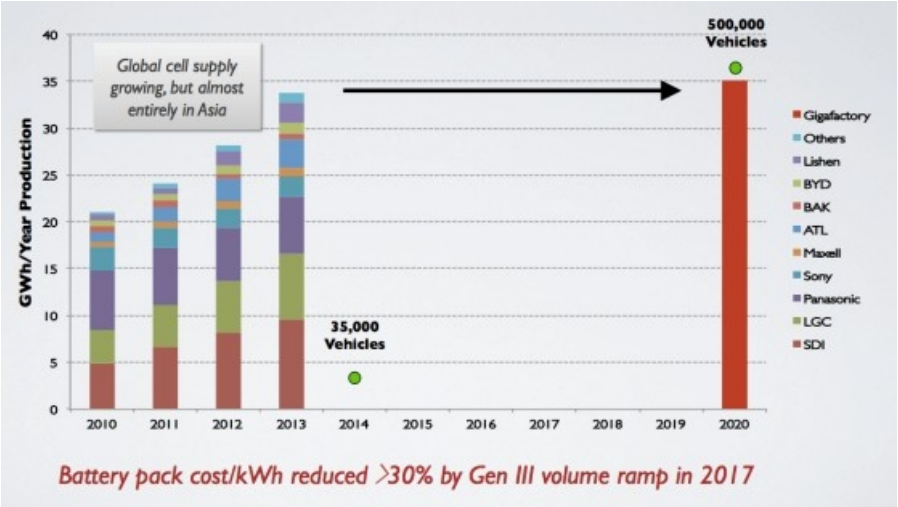

کفایت برای همیشه:

به اساس نظریات مختلفی که وجود دارد، ذخایر فعلی لیتوم برای حداقل یک نسل بعدی محصولات لیتوم کافیست.

ولی همه چنین فکر نمی کنند، بعضی ها معتقد اند که ممکن زمانی فرا رسد که شرکت های تولید کننده به قلت لیتوم مواجه شوند که در این صورت تجارت همه شرکت های که به این فلز نیاز دارند به چالش مواجه خواهد شد – البته اگر کسی تا آن زمان بدیلی را برای لیتوم معرفی نکند.

صاحب نظران به این باور اند که ضرورت به ماده لیتوم بشکل روز افزون در حال افزایش است که این وضعیت میتواند فشاری بر ذخایر موجود لیتوم وارد کند.

به اساس گفته های شرکت Lithium Americas، تقاضای لیتوم در طول ۱۰ سال آینده بیشتر از دو برابر شده و قیمت آن نیز به چهار برابر افزایش خواهد یافت.

بطور مثال، شرکت موتر سازی تیسلا، در حال سرمایه گذاری ۵ بلیون دالر آمریکایی است که میتواند سالانه ۵۰۰۰۰۰ موتر را تا سال ۲۰۲۰ تولید کند که از بطری های لیتوم استفاده میکند.

سخنگوی شرکت تیسلا از اظهار نظر در این مورد خود داری نمود.

ولی روشن است که برای رفع نیازمندی جدی که در این عرصه وجود دارد، باید به افغانستان.

"اگر چالش تقاضای سرسام آور فعلی جریان داشته باشد، عرضه لیتوم به چالش جدی مواجه خواهد شد. و ممکن است در جریان سال های بعدی تقاضای بیشتر توازن بازار و عرضه را برهم بزند،" این گفته های دونالد آر سدووی یکی از پروفیسوران مواد کیمیاوی یکی از مراکز تحقیقاتی به نام MIT میباشد.

آقای دونالد در مورد افغانستان گفت، این کشور که هیچگونه سیستم منظم در عرصه معادن ندارد ممکن برای شرکت های استخراج معادن یک منطقه جذابی باشد.

"آقای دونالد بحیث یکی از متخصص ترین فرد در راستای منابع انرژی،" تاکید میکند که ذخایر افغانستان بسا مهم است."

شرکت انرژی سونی در سال ۱۹۹۴ بطری های lithium-ion را اختراع نموده بود. این اختراع در مارکیت یک تحول بزرگی پنداشته میشود که در اثر آن تمام انواع بطری های قبلی جای خود را به این نوع بطری ها داد.

از آن زمان بدینسو، شرکت ها همواره تلاش کرده اند که تکنالوژی بطری های لیتوم را بهتر کرده و تقویت نمایند، ولی از این تکنالوژی فراتر نرفته اند. بدون شک موتر های ساخته شده توسط تیسلا نیز توسط همین بطری های لیتوم به حرکت می آیند، بطری های که در اکثر لپتاپ ها نیز دیده میشود.

یکی از تحلیل گران به نام جی جاکوبز از گلوبل اکس فندز در نیورک، که به معادن لیتوم علاقمندی دارد، اظهار داشت که تقاضای لیتوم در حال افزایش است و اینکه "دو منطقه است که حاوی ذخایر بزرگ لیتوم پنداشته میشوند افغانستان و بولیویا."

ویلیام تاهیل یکی از متخصصین برجسته لیتوم که در فرانسه زندگی میکند و رئیس یکی از سازمان های تحقیقاتی میباشد، تاکید میکند که ذخایر لیتوم در بولیویا در نهایت به پایان خواهد رسید.

ولی از سوی دیگر آقای جاکوبز در مورد استخراج مصؤون معادن از افغانستان نگران بود. او گفت که خطرات سیاسی در افغانستان چشمگیر اند.

آقای جاکوبز در ادامه سخنانش گفت: "ولی با در نظر داشت آنچه گفته رفتیم، بعد از تقاضای وافر برای لیتوم، شرکت های سرمایه گذار لیتوم علاقمندی بیشتر بر افغانستان خواهند گرفت، زیرا این کشور منابع سرشاری از این ماده را دارد."

اتحاد شوروی سابق برای اولین بار بعد از اشغال افغانستان در سال ۱۹۷۹ ذخایر لیتوم و طلا را در این کشور کشف نمودند. ولی بعد از شکست آنها در سال ۱۹۸۹ و بیرون رفت آنها از افغانستان، آنها از تلاش های خود در این مورد دست کشیدند.

آقای چاسودوفسکی افزود: "ولی در موجودیت حکومت ضعیف، فاسد و مرکزی افغانستان آماده آنست تا این منابع از آن قابل استخراج باشد.

"اصلاً لازم به سؤال نیست اینکه شرکت ها به دنبال آن ذخایر خواهند رفت. اصلاً خواهند رفت. در افغانستان اصلاً حکومت درست وجود ندارد که سرمایه گذاری های خارجی در راستای معادن را تنظیم و مورد استفاده قرار دهد. این موضوع شرکت های سرمایه گذار در این راستا را هرچه بیشتر به موضوع حریص میسازند، زیرا در حکومت کرزی هیچ کسی وجود ندارد که به مسئله لیتوم توجه کند، از همینرو، شرکت ها نیز آنچه خواستند میکنند."

مسابقهٔ موقف گیری:

کشور ایالات متحده آمریکا که با استفاده از منابع خاص که در دسترس داشت موقعیت ذخایر لیتوم را در افغانستان تثبیت نمود و در این راستا نیروی مادی و انسانی زیادی به مصرف رسانید، هیچگونه تصمیمی بر فراموشی این مسئله ندارد. بخصوص در حالتی که چین در این اواخر با حکومت افغانستان در بخش معادن قرارداد های می بندد.

از سویی هم به گفته بعضی ها باوجود قلت که گویا در لیتوم رو به افزایش است، شرکت های زیادی در این راستا هنوز سرمایه گذاری میکنند. مانند شرکت بطری سازی لیتوم به نام امپیروس که در این اواخر ۳۰ ملیون دالر آمریکایی را در این راستا سرمایه گذاری نموده است.

از سوی دیگر هم مقامات افغان در واشنگتن دی سی باوجود چالش اندرونی که حکومت افغانستان با گروه های مخالف درگیر دارد، چشم های امید به سوی ذخایر فراوان لیتوم در افغانستان دوخته و از آن حرف میزنند. اینکه این منابع سرشار برای ملت جنگ زده چون افغانستان چه ارمغانی را خواهد آورد، کسی نمی داند.

در این اواخر سرخط خیلی از رسانه ها با ارقام گونه گون پر رنگ میشوند که هر کدام به نوبهٔ خود ذخایر طبیعی افغانستان را رقم زده و از آن حرف به زبان می آورند. از سرمایه گذاری ۳ بلیونی چین در مس عینک شروع تا به سروی ۱ الی ۳ تریلیونی معادن که مقامات سروی جیولوژیک افغانستان، ایالات متحده و انگلیستان به راه انداخته بودند و تا به توافقنامه ۱۱ بلیونی افغانستان با هند در مورد حاجی گک.

دوستی پسران با دختران در دانشگاه

امان الدین "شریعتی" محصل دانشکده تعلیمات اسلامی

مدت‌هاست این مسأله فکرم را مشغول کرده است که با جامعه‌ای که هر روز را در آن به شب می‌رسانم، چه کنم. اتفاقاتی که در دانشگاه می‌افتد و روابط پسرها و دخترها که بسیاری از اوقات زشت و ناپسند است، ناشی از بی‌فرهنگی است یا بی‌ایمانی؟ نمی‌دانم ناشی از چیست؟ ولی در جامعه ما که اسلامی است، واقعاً غیر قابل تحمل است و عرف جامعه سنتی ما چنین حرکات و روابطی را نمی‌پسندد. خودشان استدلال می‌کنند در اسلام گفته شده است دو نفر که یکدیگر را دوست داشته باشند به هم محرمند. بااین استدلال بدون هیچ گونه عقد رسمی با هم قدم می‌زنند و یا حتی گاهی اوقات، به قول خودشان برای شناخت بیش‌تر، بدون اطلاع خانواده‌ها در خلوت باهم صحبت می‌کنند. آیا در احکام دینی چنین چیزی وجود دارد؟ به نظر شما، وظیفه ما در این موقعیت چیست و چه باید بکنیم؟

گاهی اوقات فکر می‌کنم کاش در دانشگاه‌ها دخترها و پسرها را جدا می‌کردند؛ ولی باز با خودم می‌گویم آن وقت این اتفاقات در پنهان می‌افتاد و شاید بدتر از این می‌شد. واقعاً علت چیست و چه باید کرد؟

دوست دارم به این گونه افراد گفته شود فکر نکنند شجاعت به خرج می‌دهند و در جلوی چشم‌های نامحرمان و پسرهای دیگر با یکدیگر قدم می‌زنند یا دست می‌دهند و یا شانه به شانه راه می‌روند.

توجه شما دانشجوی گرامی به مسائل فرهنگی و اجتماعی جامعه، به خصوص لزوم رعایت ارزش‌ها و هنجارهای دینی و اخلاقی در محیط دانشگاه و احساس مسؤولیت‌تان در برابر برخی نابهنجاری‌ها، قابل تقدیر و تحسین است. در این نامه سه پرسش اصلی به چشم می‌خورد:

آیا صرف دوست داشتن دختر و پسر آن‌ها را محرم می‌کند؟

روابط ناپسند دختر و پسر در دانشگاه‌ها ناشی از چیست و چرا گسترش یافته است؟

وظیفه و مسؤولیت ما در این موقعیت چیست و چه باید کرد؟

در پاسخ سؤال اول باید یاد آور شد آنچه سبب ایجاد پیوند زناشویی می‌شود، خواندن صیغه عقد از سوی زن و مرد یا وکلای آن‌ها و با اجازه اولیای آن‌ها و حفظ شرایط آن است؛ در غیر این صورت، سببی برای ایجاد زوجیت و محرمیت زناشویی وجود ندارد. صرف دوست داشتن متقابل دو نفر، مجوزی برای محرم شدن آن‌ها نیست. معمولاً دوستی‌های قبل از ازدواج برای کامیابی‌های جنسی و در اثر غلبه شهوات صورت می‌گیرد؛ نخستین چیزی که در این گونه روابط از دست می‌رود گوهر ارزشمند عفاف و پاکی است و باید از چنین روابطی که بدون هیچ‌گونه عقد رسمی یا صیغه و بدون اطلاع خانواده‌ها به بهانه شناخت بیش‌تر صورت می‌گیرد، جداً پرهیز کرد. بنابراین، پاسخ سؤال اول منفی است.

در پاسخ به سؤال دوم به عواملی چند می‌توان اشاره کرد:

۱. عدم ارضای صحیح غریزه جنسی

بی‌تردید ایام جوانی، ایام بیداری غریزه جنسی و گرایش به جنس مخالف است. در این ایام شوق جنسی و احساسات بر روان آدمی سایه می‌افکند؛ ناخودآگاه رفتار، سخن و نگاه جوان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و سبب تحریک پذیری وی در برخورد با جنس مخالف می‌شود. طبیعی است این نیاز درونی باید به طور صحیح و مطلوب ارضا و تأمین شود. راه قابل قبول آن نیز ازدواج است؛ ولی متأسفانه به دلایل مختلف فرهنگی،

اجتماعی و اقتصادی - نظیر بالا رفتن سطح انتظارت و توقعات خانواده‌ها و توجه به برخی تشریفات غیر لازم، معضل اشتغال و آینده شغلی جوانان، ادامه تحصیل آن‌ها و عدم وجود امکانات و شرایط مالی مناسب برخی خانواده‌ها - سن ازدواج دختران و پسران افزایش یافته و در نتیجه ارضا و تأمین عاقلانه و صحیح این غریزه سرکش، به خصوص در دوران جوانی، به انحراف کشیده شده است. بنابراین، این گونه رفتارهای نابهنجار در جامعه دینی و سنتی ما روبه فزونی است و اگر نگوییم به یک بحران اجتماعی تبدیل شده است، دست کم می‌توان آن را یک معضل اجتماعی نامید. متأسفانه نظام اجتماعی ما تا کنون نتوانسته با فراهم کردن زمینه ازدواج جوانان از گسترش این رفتارهای نادرست پیشگیری کند.

۲. احساس نیاز به محبت

در این سنین جوانان خواهان روابط دوستانه و هم سخن شدن با یکدیگرند. اریکسون، یکی از روان‌شناسان غرب، می‌گوید: جوان در این مرحله می‌خواهد روابط دوستانه نزدیکی با دیگران پیدا کند؛ ارزشمندترین و مهم‌ترین هستی و دارایی‌اش را به فردی دیگر هدیه دهد؛ در پی یافتن هویتی جدید است و گمان می‌کند خانواده و والدینش نمی‌توانند از وی حمایت کنند. بنابراین، اگر این نیاز در محیط خانوادگی به خوبی تأمین نشود یا لطمه بیند و مخدوش شود، نیاز به محبت و ابراز محبت و برقراری ارتباط دوستانه‌اش دچار اختلاف خواهد شد؛ به عبارت دیگر، دختر و پسری که عواطف و احساساتشان در درون خانواده ارضا نشود و در جمع خانوادگی احساس غربت و تنهایی کنند، در فضای باز و آزاد جامعه طعمه افراد فرصت طلب و سودجو می‌شوند؛ به راحتی در دام افراد شیاد می‌افتند یا حداقل میل متقابل آن‌ها و جنس مخالف سبب می‌شود آن‌ها به بهانه‌های مختلف از قبیل آشنایی برای ازدواج و تبادل نظر درباره مسائل علمی و درسی آگاهانه یا ناخودآگاه در جهت تأمین و ارضای این نیازشان گام بردارند؛ البته با روشی غلط و غیر قابل قبول که مشاهده‌اش شما را می‌رنجاند.

۳. الگو گرفتن از منابع بیگانه ها

متأسفانه بخش قابل توجهی از جوانان ما ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی خود را از محیطهای غیر خودی و غیر اصیل و از جوامع دیگر می‌گیرند. بی‌تردید گسترش ارتباطات اجتماعی و توسعه آن و نیز گسترش و توسعه تکنولوژی و وسائل ارتباط جمعی و «پدیده جهانی شدن در همه عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و...» در این خودباختگی و روی آوردن به فرهنگ بیگانه نقش اساسی دارد. این امور سبب می‌شود جوانان فرهنگ‌ها و ارزش‌های دیگر جوامع را الگو قرار دهند و به گمان این که این گونه روابط عامل رشد و نشانه کمال و جرأت و وسیله ابراز شخصیت است، به آن روی آورند. در این میان، مسأله رقابت جوانان و به رخ کشیدن خود برای همسالان نقشی عمده ایفا می‌کند. برخی برای این که در جمع دوستان مورد تحسین قرار گیرند و یا دست کم بی‌عرضه و بی‌جرأت خوانده نشوند، به دنبال دوست پسر یا دوست دختر می‌گردند و با آن که به خوبی از عواقب سوء این کارها آگاهند، از آن دست نمی‌کشند.

اما در پاسخ به سؤال سوم و این که در وضعیت حاضر، در برابر چنین معضل اجتماعی چه باید کرد؟ به نظر می‌رسد باید متناسب باعلل به وجود آورنده و عوامل گسترش دهنده این مشکل، اقداماتی درخور انجام داد. بخشی از اقدامات سودمند در این مسأله عبارت است از:

الف) ارضای صحیح و مشروع این غریزه معقول‌ترین راه برای نجات یافتن از این گونه رفتارهای نابهنجار یا کج‌روانه است.

ویل دورانت، دانشمند معروف مغرب زمین، درباره ازدواج می‌نویسد: اگر راهی پیدا شود که ازدواج در سال‌های طبیعی انجام گیرد، بیماری‌های روانی و انحرافات جنسی که زندگی را لکه دار کرده است تا نصف تقلیل خواهد یافت. شاید به همین جهت است که در آموزه‌های دینی‌مان تسریع در ازدواج فرزندان و جوانان مورد تأکید قرار گرفته است. این دستورها و تشویق‌ها گویای آن است که می‌توان با ازدواج از بسیاری انحرافات اخلاقی و جنسی و روابط ناسالم و غیر مشروع دو جنس پیشگیری کرد.

البته این موضوع به تلاش همگانی خانواده‌ها و مسؤولان و اصلاح نگرش‌ها و آداب و رسوم نادرست و فراهم کردن تسهیلات و امکانات ازدواج بستگی دارد و همه افراد، خانواده‌ها و حکومت وظیفه دارند در مسیر تحقق مقدمات ازدواج جوانان بکوشند.

ب) تحکیم روابط خانوادگی و ایجاد فضای عاطفی مثبت بین والدین و فرزندان و افزایش رابطه صمیمانه و نزدیک بین اعضای خانواده عامل پیشگیرانه دیگری است که می‌تواند در ایجاد احساس امنیت و آرامش و تأمین نیاز عاطفی نقش مؤثری داشته باشد. زیرا وقتی جوانان در خانه با محبت و توجه کافی روبه‌رو نشوند، این محبت و رابطه عاطفی را در بیرون خانه جست و جو می‌کنند و متناسب با دوران بلوغ و اوجگیری احساسات غریزی، رابطه خود را با جنس مخالف توسعه می‌دهند. بنابراین، نیاز به محبت در دوره جوانی را باید با گسترش روابط عاطفی خانوادگی و نیز گسترش رابطه صمیمانه و دوستانه بین همسالان هم جنس تأمین کرد و برای یافتن دوستان مناسب و ایجاد ارتباطات گرم و عاطفی و انجام برخی فعالیت‌های دسته جمعی به این نیاز درونی پاسخ مثبت داد.

ج) خود کنترولی

خود کنترولی می‌تواند جوانان جویای رشد و کمال و عفت و پاکی همچون شما را در این فضای آلوده حفظ کند. با کنترول چشم، گوش و دیگر حواس و نیز کنترول افکاری که در این زمینه شکل می‌گیرد، می‌توان از تأثیر گذاری روابط ناسالم دیگران تا حدود زیادی جلوگیری کرد. مطمئناً هر چه بیش‌تر ذهن و حواس خود را در این زمینه مشغول سازیم، بیش‌تر تأثیرپذیر خواهیم بود. پس بهتراست اوقات فراغت خودرا با برنامه‌ریزی صحیح پرکنید و با پرهیز از بیکاری و تنهایی و توجه به این صحنه‌ها، به وظیفه اصلی و مهم دوران دانشجویی که همان تحصیل علم است، بپردازید.

در پایان باید یادآور شد، برخی از عزیزان و جوانان از اشتباه بودن یا عدم مشروعیت بعضی ارتباطهای خود آگاهی ندارند. برخورد روشنگرانه و با عاطفه ما می‌تواند به اصلاح و تغییر رفتار آن‌ها انجامد. قطعاً حسن سلوک و رفتار شما در بیان این موضوع به آن‌ها نقشی تعیین کننده دارد.